

U S T A W A

z dnia 2018 r.

o zmianie ustawy – Kodeks postępowania cywilnego oraz niektórych innych ustaw¹⁾

Art. 1. W ustawie z dnia 17 listopada 1964 r. – Kodeks postępowania cywilnego (Dz. U. z 2018 r. poz. 155 z późn. zm.²⁾) wprowadza się następujące zmiany:

1) po art. 4 dodaje się art. 4¹ w brzmieniu:

„Art. 4¹. Z uprawnienia przewidzianego w przepisach postępowania stronom i uczestnikom postępowania nie wolno czynić użytku niezgodnego z celem, dla którego je ustanowiono (nadużycie prawa procesowego).”;

2) w art. 5 dotychczasową treść oznacza się jako § 1 i dodaje się po nim § 2 i 3 w brzmieniu:

„§ 2. Minister Sprawiedliwości określi, w drodze rozporządzenia, wzory pouczeń, których udzielania na piśmie wymaga kodeks, mając na względzie komunikatywność dla stron.

§ 3. Wzory, o których mowa w § 2, wraz z tłumaczeniami na języki obce najczęściej wykorzystywane w obrocie z zagranicą Minister Sprawiedliwości udostępni publicznie na stronie internetowej Ministerstwa Sprawiedliwości.”;

3) po art. 9 dodaje się art. 9¹ w brzmieniu:

„Art. 9¹. § 1. Nie jest wymagane zezwolenie sądu na utrwalanie przez strony i uczestników postępowania przebiegu posiedzeń i innych czynności sądowych, przy których są obecni, za pomocą urządzenia rejestrującego dźwięk.

§ 2. Strony i uczestnicy postępowania uprzedzają sąd lub sędziego o zamiarze utrwalania przebiegu posiedzenia lub innej czynności sądowej za pomocą urządzenia rejestrującego dźwięk.

§ 3. Sąd lub sędzia zakazuje stronie lub uczestnikowi postępowania utrwalenia przebiegu posiedzenia lub innej czynności sądowej, jeżeli sąd zarządził odbycie całego

¹⁾ Niniejszą ustawą uchyla się ustawę z dnia 24 maja 1989 r. o rozpoznawaniu przez sądy spraw gospodarczych oraz zmienia ustawę z dnia 24 czerwca 1994 r. o własności lokali, ustawę z dnia 27 lipca 2001 r. - Prawo o ustroju sądów powszechnych, ustawę z dnia 28 lipca 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych oraz ustawę z dnia 17 grudnia 2009 r. o dochodzeniu roszczeń w postępowaniu grupowym.

²⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2017 r. poz. 2491, z 2018 r. poz. 5, 138, 398, 416, 650, 730, 756, 770, 771, 1000, 1009, oraz 1104.

posiedzenia lub jego części przy drzwiach zamkniętych lub sprzeciwia się temu względ na prawidłowość postępowania.”;

4) w art. 17 pkt 4² otrzymuje brzmienie:

„4²) o uchylenie, stwierdzenie nieważności albo o ustalenie istnienia lub nieistnienia uchwał organów osób prawnych lub jednostek organizacyjnych niebędących osobami prawnymi, którym ustawa przyznaje zdolność prawną;”;

5) w art. 18 § 2 otrzymuje brzmienie:

„§ 2. Przed pierwszym posiedzeniem wyznaczonym na rozprawę sąd okręgowy może odmówić przyjęcia sprawy do rozpoznania i zwrócić ją sądowi rejonowemu, jeżeli uzna, że poważne wątpliwości nie zachodzą. Postanowienie zapada w składzie trzech sędziów i wymaga uzasadnienia. Ponowne przekazanie tej samej sprawy przez sąd rejonowy nie jest dopuszczalne.”;

6) w art. 25 § 1 otrzymuje brzmienie:

„§ 1. Sąd może sprawdzić wartość przedmiotu sporu oznaczoną przez powoda i zarządzić w tym celu dochodzenie.”;

7) w art. 31 dotychczasową treść oznacza się jako § 1 i dodaje się po nim § 2 w brzmieniu:

„§ 2. Przepisów oddziału niniejszego nie stosuje się w sprawach przeciwko konsumentom.”;

8) art. 34 otrzymuje brzmienie:

„Art. 34. § 1. Powództwo o zawarcie umowy, ustalenie jej treści, o zmianę umowy oraz o ustalenie istnienia umowy, o jej wykonanie, rozwiązanie lub unieważnienie, a także o odszkodowanie z powodu niewykonania lub nienależytego wykonania umowy można wytoczyć przed sąd miejsca jej wykonania.

§ 2. Za miejsce wykonania umowy uważa się miejsce spełnienia świadczenia charakterystycznego dla umów danego rodzaju, w szczególności:

1) w przypadku sprzedaży rzeczy ruchomych – miejsce, na które rzeczy te zgodnie z umową zostały lub miały zostać dostarczone;

2) w przypadku świadczenia usług – miejsce, w którym usługi zgodnie z umową były lub miały być świadczone.

§ 3. W przypadku wątpliwości miejsce wykonania umowy powinno być stwierdzone dokumentem.”;

9) po art. 35 dodaje się art. 35¹ w brzmieniu:

„Art. 35¹. Powództwo o ochronę dóbr osobistych naruszonych przy wykorzystaniu środków masowego przekazywania wytoczyć można przed sąd właściwy dla miejsca zamieszkania albo siedziby powoda.”;

10) po art. 37¹ dodaje się art. 37² w brzmieniu:

„Art. 37². § 1. Powództwo o roszczenia z czynności bankowych przeciwko bankowi, innej jednostce organizacyjnej uprawnionej do wykonywania czynności bankowych lub ich następcom prawnym wytoczyć można przed sąd właściwy dla miejsca zamieszkania albo siedziby powoda.

§ 2. Przepis § 1 stosuje się także do powództwa przeciwko bankowi hipotecznemu lub jego następcom prawnym o roszczenia z czynności banku hipotecznego.

11) w art. 38:

a) § 1 otrzymuje brzmienie:

„§ 1. Powództwo o:

- 1) własność lub inne prawa rzeczowe na nieruchomości;
- 2) posiadanie nieruchomości;
- 3) roszczenia z art. 231 Kodeksu cywilnego;
- 4) roszczenia z art. 224-228 i art. 230 Kodeksu cywilnego, o ile są związane z nieruchomością

wytacza się wyłącznie przed sąd miejsca położenia tej nieruchomości. Jeżeli przedmiotem sporu jest służebność gruntowa, właściwość oznacza się według położenia nieruchomości obciążonej.”;

b) dodaje się § 3 w brzmieniu:

„§ 3. Sąd właściwy może na zgodny wniosek stron przekazać sprawę innemu sądowi równorzędnemu, jeżeli przemawiają za tym względy celowości.”;

12) art. 44 i 45 otrzymują brzmienie:

„Art. 44. § 1. Jeżeli sąd właściwy nie może z powodu przeszkody rozpoznać sprawy lub podjąć innej czynności, sąd nad nim przełożony wyznaczy inny sąd.

§ 2. O wyznaczenie innego sądu występuje sąd właściwy.

Art. 45. § 1. Jeżeli w myśl przepisów kodeksu nie można na podstawie okoliczności sprawy ustalić właściwości miejscowej, Sąd Najwyższy oznaczy sąd, przed który należy wytoczyć powództwo.

§ 2. O oznaczenie sądu, przed który należy wytoczyć powództwo, występuje sąd, do którego wpłynął pozew.”;

13) po art. 45 dodaje się art. 45¹ i art. 45² w brzmieniu:

„Art. 45¹. § 1. Sąd Najwyższy może przekazać sprawę do rozpoznania innemu sądowi, jeżeli wymaga tego dobro wymiaru sprawiedliwości, w szczególności względ na społeczne postrzeganie sądu jako organu bezstronnego.

§ 2. O przekazanie sprawy może wystąpić sąd właściwy.

Art. 45². Jeżeli stroną jest Skarb Państwa, a państwową jednostką organizacyjną, z której działalnością wiąże się dochodzone roszczenie, jest sąd właściwy do rozpoznania sprawy albo sąd nad nim przełożony, sąd właściwy do rozpoznania sprawy z urzędu przedstawi akta sprawy sądowi przełożonemu, który przekaze sprawę innemu sądowi równorzędnemu.”;

14) w art. 47:

a) § 3 otrzymuje brzmienie:

„§ 3. Postanowienia poza rozprawą wydaje sąd w składzie jednego sędziego.”,

b) po § 3 dodaje się § 3¹ i 3² w brzmieniu:

„§ 3¹. Zarządzenia wydaje przewodniczący.

§ 3². W sprawach rozpoznawanych w składzie jednego sędziego sędzia ten ma prawa i obowiązki przewodniczącego.”,

c) § 4 otrzymuje brzmienie:

„§ 4. Prezes sądu może zarządzić rozpoznanie sprawy w składzie trzech sędziów, jeżeli uzna to za wskazane ze względu na szczególną zawziętość lub precedensowy charakter sprawy.”;

15) art. 47¹ otrzymuje brzmienie:

„Art. 47¹. Referendarz sądowy może wykonywać czynności w postępowaniu cywilnym w przypadkach wskazanych w ustawie. W zakresie powierzonych mu czynności referendarz sądowy ma, zależnie od rodzaju podejmowanej czynności, prawa i obowiązki sądu albo przewodniczącego.”;

16) po art. 48 dodaje się art. 48¹ w brzmieniu:

„Art. 48¹. W przypadku wyłączenia sędziego na podstawie art. 48 § 1 pkt 1-4 sąd występuje do sądu nad nim przełożonego o wyznaczenie innego sądu do rozpoznania sprawy, a sąd przełożony wyznacza inny równorzędny sąd.”;

17) w art. 49 dotychczasową treść oznacza się jako § 1 i dodaje się § 2 w brzmieniu:

„§ 2. Za okoliczność taką nie uważa się wyrażenia przez sędziego poglądu co do prawa i faktów przy wyjaśnianiu stronom czynności sądu lub nakłanianiu do ugody.”;

18) w art. 52 § 2 otrzymuje brzmienie:

„§ 2. Postanowienie wydaje się po złożeniu wyjaśnienia przez sędziego, którego wniosek dotyczy. W przypadku niezłożenia wyjaśnienia w terminie dwóch tygodni od wpływu wniosku do właściwego sądu, a jeśli był dotknięty brakami – od ich usunięcia, wniosek podlega rozpoznaniu bez wyjaśnienia, chyba że sąd uzna złożenie wyjaśnienia za konieczne.”;

19) art. 53¹ otrzymuje brzmienie:

„Art. 53¹. § 1. Niedopuszczalny jest wniosek o wyłączenie sędziego:

- 1) oparty wyłącznie na okolicznościach związanych z rozstrzygnięciem przez sąd o dowodach;
- 2) złożony po raz kolejny co do tego samego sędziego z powołaniem tych samych okoliczności.

§ 2. Wniosek, o którym mowa w § 1, pozostawia się w aktach sprawy bez żadnych dalszych czynności. To samo dotyczy pism związanych z jego wniesieniem. O pozostawieniu wniosku i pozostałych pism bez dalszych czynności zawiadamia się stronę wnoszącą tylko raz – przy złożeniu pierwszego pisma.

§ 3. W przypadku złożenia ustnie wniosku, o którym mowa w § 1, przewodniczący zawiadamia stronę o jego bezskuteczności.”;

20) art. 54 otrzymuje brzmienie:

„Art. 54. Przepisy niniejszego działu, z wyłączeniem art. 48¹, stosuje się odpowiednio do wyłączenia referendarza sądowego, ławnika, jak również innych organów sądowych oraz prokuratora. Wniosek o wyłączenie referendarza sądowego oraz ławnika sąd rozstrzyga zgodnie z przepisami poprzedzającymi, a wniosek o wyłączenie pozostałych osób przekazuje odpowiedniemu organowi nadrzędnemu.”;

21) art. 63³ otrzymuje brzmienie:

„Art. 63³. W sprawach o ochronę konsumentów powiatowy (miejski) rzecznik konsumentów może wytaczać powództwa na rzecz konsumentów, a także wstępować, za zgodą konsumentów, do postępowań w tych sprawach w każdym ich stadium.”;

22) w art. 77:

a) § 1 otrzymuje brzmienie:

„§ 1. Interwenient uboczny zgłasza swe przystąpienie do sprawy w piśmie procesowym, w którym wskazuje, jaki ma interes prawny w przystąpieniu i do której ze stron przystępuje. Pismo to doręcza się stronom.”,

b) po § 1 dodaje się § 1¹ w brzmieniu:

„§ 1¹. Do pisma nie spełniającego wymogów, o których mowa w § 1, stosuje się odpowiednio art. 130.”;

23) w art. 78 § 1 i 2 otrzymują brzmienie:

„§ 1. Każda ze stron może zgłosić opozycję przeciwko przystąpieniu interwenienta ubocznego w terminie dwóch tygodni od doręczenia jej pisma zawierającego oświadczenie o przystąpieniu, w każdym razie jednak nie później niż przy rozpoczęciu najbliższego posiedzenia z jej udziałem.

§ 2. Sąd oddali opozycję, jeżeli interwenient uprawdopodobni, że ma interes prawny w przystąpieniu do sprawy.”;

24) w art. 98 po § 1 dodaje się § 1¹ i 1² w brzmieniu:

„§ 1¹. Od przyznanego zwrotu kosztów procesu należą się odsetki, w wysokości odsetek ustawowych za opóźnienie w spełnieniu świadczenia pieniężnego, za czas od dnia uprawomocnienia się orzeczenia, którym je ustalono, do dnia zapłaty. Jeżeli orzeczenie to jest prawomocne z chwilą wydania, odsetki te należą się za czas po upływie tygodnia od dnia jego ogłoszenia do dnia zapłaty, a jeżeli orzeczenie takie podlega doręczeniu z urzędu – za czas po upływie tygodnia od dnia jego doręczenia zobowiązanemu do dnia zapłaty.

§ 1². W szczególnie uzasadnionym przypadku, na wniosek strony, która w toku procesu poniosła szczególnie wysoki wydatek podlegający zwrotowi, sąd może jej przyznać odsetki przewidziane w § 1¹ od kwoty równej temu wydatkowi za czas od dnia jego poniesienia przez stronę.”;

25) w art. 98¹ § 1 otrzymuje brzmienie:

„§ 1. Do niezbędnych kosztów procesu zalicza się koszty mediacji prowadzonej na skutek skierowania przez sąd, w wysokości nie większej, niż określone w myśl rozporządzenia, o którym mowa w § 4.”;

26) w art. 103 dodaje się § 3 w brzmieniu:

„§ 3. Niezależnie od wyniku sprawy sąd może podwyższyć przypadające od jednej ze stron koszty procesu, a nawet włożyć na jedną ze stron obowiązek zwrotu wszystkich kosztów, jeżeli strona ta:

- 1) mimo wezwania do osobistego stawiennictwa nie stawiła się w celu udziału w czynności sądu i nie usprawiedliwiła swego niestawiennictwa;
- 2) w toku postępowania bez usprawiedliwienia nie stawiła się na posiedzenie mediacyjne mimo wcześniejszej zgody na mediację”;

27) art. 108¹ otrzymuje brzmienie:

„Art. 108¹. Jeżeli w toku postępowania sąd nie orzekł o obowiązku poniesienia kosztów sądowych lub orzeczeniem nie objął całej kwoty należnej z tego tytułu, postanowienie w tym przedmiocie wydaje sąd, przed którym sprawa toczyła się w pierwszej instancji.”;

28) art. 110 otrzymuje brzmienie:

„Art. 110. Sąd może zasądzić od świadka, biegłego, pełnomocnika lub przedstawiciela ustawowego – po ich wysłuchaniu – zwrot kosztów wywołanych ich rażącą winą.”;

29) w art. 117 § 6 otrzymuje brzmienie:

„§ 6. Wniosek o ustanowienie adwokata lub radcy prawnego zgłoszony po raz pierwszy w postępowaniu kasacyjnym lub w postępowaniu ze skargi o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia sąd przekazuje do rozpoznania sądowi pierwszej instancji, chyba że uzna wniosek za oczywiście uzasadniony.”;

30) w art. 117² § 2 otrzymuje brzmienie:

„§ 2. Niedopuszczalny jest kolejny wniosek o ustanowienie adwokata lub radcy prawnego oparty na tych samych okolicznościach, co wniosek poprzednio oddalony. Wniosek taki pozostawia się w aktach sprawy bez żadnych dalszych czynności. To samo dotyczy pism związanych z jego wniesieniem. O pozostawieniu wniosku i pozostałych pism bez dalszych czynności zawiadamia się stronę wnoszącą tylko raz – przy złożeniu pierwszego pisma.”;

31) w art. 123:

a) § 1 otrzymuje brzmienie:

„§ 1. Postanowienia, o których mowa w dziale niniejszym, doręcza się tylko stronie, która złożyła wniosek o ustanowienie dla niej adwokata lub radcy prawnego.”;

b) dodaje się § 3 w brzmieniu:

„§ 3. Ustanowiony z urzędu adwokat lub radca prawny niezwłocznie zawiadamia pozostałe strony o swym ustanowieniu i wskazuje im swój adres do doręczeń.”;

32) w art. 126:

a) § 1 otrzymuje brzmienie:

„§ 1. Każde pismo procesowe powinno zawierać:

- 1) oznaczenie sądu, do którego jest skierowane;
- 2) imiona i nazwiska lub nazwy stron, ich przedstawicieli ustawowych i pełnomocników;
- 3) oznaczenie rodzaju pisma;

- 4) osnovę wniosku lub oświadczenia;
- 5) w przypadku, gdy jest to konieczne do rozstrzygnięcia co do wniosku lub oświadczenia – wskazanie faktów, na których strona opiera swój wniosek lub oświadczenie oraz wskazanie dowodu na potwierdzenie każdego z tych faktów;
- 6) podpis strony albo jej przedstawiciela ustawowego lub pełnomocnika;
- 7) wymienienie załączników.”;

b) po § 1 dodaje się § 1¹ w brzmieniu:

„§ 1¹. Do pisma procesowego dołącza się załączniki wymienione w myśl § 1 pkt 7.”;

33) art. 127 otrzymuje brzmienie:

„Art. 127. § 1. W piśmie procesowym mającym na celu przygotowanie rozstrzygnięcia (pismo przygotowawcze) strona powinna zwięźle podać stan sprawy, wyszczególnić, które fakty przyznaje, a którym zaprzecza oraz wypowiedzieć się co do twierdzeń i dowodów zgłoszonych przez stronę przeciwną.

§ 2. W piśmie przygotowawczym strona może także wskazać podstawy prawne swoich żądań lub wniosków.”;

34) po art. 130¹ dodaje się art. 130^{1a} w brzmieniu:

„Art. 130^{1a}. § 1. Jeżeli pismo procesowe wniesione przez adwokata, radcę prawnego, rzecznika patentowego lub Prokuratorię Generalną Rzeczypospolitej Polskiej nie może otrzymać prawidłowego biegu wskutek niezachowania warunków formalnych, przewodniczący zwraca pismo stronie bez wezwania do jego poprawienia lub uzupełnienia. Mylne oznaczenie pisma procesowego lub inne oczywiste niedokładności nie stanowią przeszkody do nadania pismu biegu i rozpoznania go w trybie właściwym.

§ 2. W zarządzeniu o zwrocie pisma wskazuje się braki, które stanowią podstawę zwrotu.

§ 3. W terminie tygodnia od dnia doręczenia zarządzenia o zwrocie pisma strona może je wnieść ponownie. Jeżeli pismo to nie jest dotknięte brakami, wywołuje skutek od daty pierwotnego wniesienia. Skutek ten nie następuje w przypadku kolejnego zwrotu pisma, chyba że zwrot nastąpił na skutek braków uprzednio niewskazanych.

§ 4. Zarządzenia może wydawać także referendarz sądowy.

35) po art. 130² dodaje się art. 130^{2a} w brzmieniu:

„Art. 130^{2a}. § 1. Wniesiony przez adwokata, radcę prawnego, rzecznika patentowego lub Prokuratorię Generalną Rzeczypospolitej Polskiej środek zaskarżenia, który nie został należycie opłacony, sąd odrzuca bez wezwania do uiszczenia opłaty,

jeżeli środek ten podlega opłacie w wysokości stałej lub stosunkowej obliczonej od wskazanej przez stronę wartości przedmiotu zaskarżenia.

§ 2. Przepisu § 1 nie stosuje się, gdy środek zaskarżenia jest zawarty w pierwszym piśmie strony w sprawie, lub gdy wysokość opłaty uległa zmianie na skutek sprawdzenia podanej przez stronę wartości przedmiotu sporu lub zaskarżenia.

§ 3. Przepisy § 1 i 2 stosuje się odpowiednio do wniosku strony o doręczenie orzeczenia z uzasadnieniem zgłoszonego w terminie tygodnia od dnia ogłoszenia lub doręczenia orzeczenia. Wniosek złożony ustnie podlega odrzuceniu, jeżeli opłaty nie uiszczono najpóźniej w kolejnym dniu roboczym.”;

36) w art. 130³ § 2 otrzymuje brzmienie:

„§ 2. Jeżeli obowiązek uiszczenia lub uzupełnienia opłaty powstał z innych przyczyn niż wymienione w § 1 albo po wysłaniu odpisu pisma innym stronom, a w braku takich stron – po wysłaniu zawiadomienia o terminie posiedzenia, przewodniczący wzywa zobowiązanego do uiszczenia należnej opłaty w terminie tygodnia, a jeżeli mieszka on lub ma siedzibę za granicą i nie ma w kraju przedstawiciela – w terminie nie krótszym od miesiąca. W przypadku bezskutecznego upływu terminu sąd prowadzi sprawę bez wstrzymywania biegu postępowania, a o obowiązku uiszczenia opłaty orzeka w orzeczeniu kończącym sprawę w instancji, stosując odpowiednio zasady obowiązujące przy zwrocie kosztów procesu.”;

37) po art. 131¹ dodaje się art. 131² w brzmieniu:

„Art. 131². § 1. Zapoznanie się z pismem sądowym przez użytkownika Portalu Informacyjnego, o którym mowa w art. 175h ustawy z dnia 27 lipca 2001 roku – Prawo o ustroju sądów powszechnych (Dz.U. z 2016 r. poz. 2062 z późn.zm.³), jest równoznaczne z jego doręczeniem, o ile nastąpiło przed doręczeniem tego pisma w sposób przewidziany w art. 132 i następnym. W takim przypadku późniejsze doręczenie tego pisma tej stronie w sposób przewidziany w tych przepisach nie wywołuje żadnych skutków, które wiążą się z doręczeniem

§ 2. System Portalu Informacyjnego generuje elektroniczne potwierdzenie odbioru pisma, w którym zostaje wskazana chwila pobrania pisma przez uprawnionego użytkownika. Pismo uznaje się za doręczone z tą chwilą.

§ 3. Wystąpienie o uprawnienie do korzystania z Portalu Informacyjnego jest równoznaczne z oświadczeniem, że strona rozumie język polski, zaś pobranie pisma

³ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2018 r. poz. 3, 5, 106, 138, 848, 1000, 1045.

udostępnionego w Portalu Informacyjnym jest równoznaczne z nieskorzystaniem z możliwości odmowy przyjęcia dokumentu. O skutkach tych poucza się użytkownika Portalu Informacyjnego wraz z zawiadomieniem o przyznaniu uprawnienia do korzystania z Portalu Informacyjnego.

§ 4. Minister Sprawiedliwości w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw informatyzacji w drodze rozporządzenia określi tryb i sposób dokonywania doręczeń przy użyciu Portalu Informacyjnego oraz sposób przekazywania elektronicznego potwierdzenia odbioru pisma z systemu Portalu Informacyjnego do systemów obsługujących postępowanie sądowe, mając na względzie zapewnienie skuteczności doręczeń oraz ochronę praw osób, którym pisma są doręczane.”;

38) w art. 132:

a) § 1 otrzymuje brzmienie:

„§ 1. W toku sprawy adwokat, radca prawny, rzecznik patentowy oraz Prokuratoria Generalna Rzeczypospolitej Polskiej doręczają sobie nawzajem bezpośrednio odpisy pism procesowych z załącznikami. W treści pisma procesowego wniesionego do sądu zamieszcza się oświadczenie o doręczeniu odpisu pisma drugiej stronie albo o jego nadaniu przesyłką poleconą. Pismo niezawierające powyższego oświadczenia podlega zwrotowi bez wzywania do usunięcia tego braku.”;

b) § 1² otrzymuje brzmienie:

„§ 1². Przepis § 1 nie dotyczy pism wnoszonych za pośrednictwem systemu teleinformatycznego, podlegających doręczeniu adwokatowi, radcy prawnemu, rzecznikowi patentowemu lub Prokuratorii Generalnej Rzeczypospolitej Polskiej, którzy dokonali wyboru wnoszenia pism za pośrednictwem systemu teleinformatycznego.”;

c) po § 1² dodaje się § 1³ w brzmieniu:

„§ 1³. Pisma procesowe z załącznikami, z wyłączeniem pism wymienionych w § 1¹, adwokat, radca prawny, rzecznik patentowy oraz Prokuratoria Generalna Rzeczypospolitej Polskiej doręczają sobie nawzajem wyłącznie w formie elektronicznej, jeżeli złożą sądowi zgodne oświadczenia odpowiedniej treści i podadzą do wiadomości sądu używane do tego dane kontaktowe, w szczególności adres poczty elektronicznej lub numer faksu. Oświadczenia nie podlegają odwołaniu, a zastrzeżenia warunku lub terminu uważa się za niebyłe. Na zgodny wniosek stron lub w innych uzasadnionych przypadkach sąd zarządza odstąpienie od takiego sposobu doręczania.”;

39) w art. 133:

a) po § 2 dodaje się § 2¹ i 2² w brzmieniu:

„§ 2¹. Pisma procesowe lub orzeczenia dla przedsiębiorcy wpisanego do Centralnej Ewidencji i Informacji o Działalności Gospodarczej (CEIDG) doręcza się na adres do doręczeń udostępniony w CEIDG, chyba że wskazał inny adres do doręczeń.

§ 2². Pisma procesowe lub orzeczenia dla przedsiębiorcy wpisanego do rejestru sądowego doręcza się na adres udostępniony w rejestrze, chyba że wskazał inny adres dla doręczeń. Jeżeli ostatni udostępniony adres został wykreślony jako niezgodny z rzeczywistym stanem rzeczy i nie zgłoszono wniosku o wpis nowego adresu, który podlegałby udostępnieniu, adres wykreślony jest uważany za adres udostępniony w rejestrze.”;

b) uchyla się § 2a;

c) oznaczenie § 2c zmienia się na § 2³;

d) § 3 otrzymuje brzmienie:

„§ 3. Jeżeli ustanowiono pełnomocnika procesowego lub osobę upoważnioną do odbioru pism sądowych, pisma sądowe doręcza się tym osobom. Pismo wzywające stronę do osobistego stawiennictwa doręcza się tylko bezpośrednio tej stronie, z wyjątkiem strony, o której mowa w art. 1135⁵ § 1.”;

40) w art. 139:

a) § 3 otrzymuje brzmienie:

„§ 3. Jeżeli stronie, która z mocy odrębnych przepisów podlega wpisowi do rejestru sądowego, nie można doręczyć pisma w sposób przewidziany w artykułach poprzedzających ze względu na nieujawnienie w rejestrze zmiany adresu, pismo to pozostawia się w aktach sprawy ze skutkiem doręczenia, chyba że nowy adres jest sądowi znany.”;

b) § 5 otrzymuje brzmienie:

„§ 5. Na wniosek strony stwierdza się zaświadczeniem, że wyrok zaoczny lub nakaz zapłaty został uznany za doręczony na oznaczony adres na zasadzie § 1. Jeżeli zarządzenie o uznaniu wyroku albo nakazu za doręczony zostało uchylone, w zaświadczeniu z urzędu stwierdza się również ten fakt.”;

41) po art. 139 dodaje się art. 139¹ w brzmieniu:

„Art. 139¹. § 1. Jeżeli pozwany, pomimo powtórzenia zawiadomienia zgodnie z art. 139 § 1, nie odebrał pozwu lub innego pisma procesowego wywołującego potrzebę podjęcia obrony jego praw, a w sprawie nie doręczono mu wcześniej żadnego pisma w sposób przewidziany w artykułach poprzedzających i nie ma zastosowania art. 139 § 2 i 3 lub inny przepis szczególnie przewidujący skutek doręczenia, przewodniczący

zawiadamia o tym powoda przesyłając mu przy tym odpis pisma dla pozwanego i zobowiązując do doręczenia tego pisma pozwanemu za pośrednictwem komornika.

§ 2. Powód w terminie dwóch miesięcy od doręczenia mu powyższego zobowiązania składa do akt potwierdzenie doręczenia pisma pozwanemu przez komornika albo zwraca pismo i wskazuje aktualny adres pozwanego lub dowód, że pozwany przebywa pod adresem wskazanym w pozwie.

§ 3. Do wniosku powoda o doręczenie, o którym mowa w § 1, stosuje się odpowiednio przepisy o doręczeniu przez komornika dokumentu na zlecenie sądu, z tym, że komornik nie może odmówić wykonania doręczenia i może zlecić wykonanie doręczenia asesorowi komorniczemu; komornik lub asesor wykonujący doręczenie ma prawo legitymować osoby w celu ustalenia ich tożsamości.”;

42) w art. 148 dodaje się § 3 w brzmieniu:

„§ 3. Sąd może wydać postanowienie na posiedzeniu niejawnym.”;

43) w art. 148¹ uchyla się § 2;

44) art. 152 otrzymuje brzmienie:

„Art. 152. § 1. Na posiedzenia jawne wstęp na salę sądową mają tylko osoby nieuzbrojone i – poza stronami, przedstawicielami i osobami wezwanymi – pełnoletnie.

§ 2. Przewodniczący może zezwolić na obecność na posiedzeniu jawnym osobom małoletnim oraz osobom obowiązany do noszenia broni.

§ 3. Na posiedzenia niejawne mają wstęp tylko osoby wezwane.

§ 4. Przy czynnościach sądu nie mogą być obecne osoby w stanie nielicującym z powagą sądu.”;

45) art. 162 otrzymuje brzmienie:

„Art. 162. Strona może zwrócić uwagę sądu na uchybienie przepisom postępowania, wnosząc o wpisanie zastrzeżenia do protokołu. Zastrzeżenie można zgłosić najpóźniej na kolejnym posiedzeniu. Stronie, która zastrzeżenia nie zgłosiła, nie przysługuje prawo powoływania się na to uchybienie w dalszym toku postępowania, chyba że chodzi o przepisy postępowania, których naruszenie sąd powinien wziąć pod rozwagę z urzędu, albo że strona uprawdopodobni, iż nie zgłosiła zastrzeżeń bez swojej winy.”;

46) uchyla się art. 162¹;

47) w art. 169 uchyla się § 5;

48) art. 172 otrzymuje brzmienie:

„Art. 172. Zgłoszenie wniosku o przywrócenie terminu nie wstrzymuje postępowania w sprawie ani wykonania orzeczenia. Sąd może jednak, stosownie do okoliczności, wstrzymać postępowanie lub wykonanie orzeczenia. W przypadku uwzględnienia wniosku sąd może natychmiast przystąpić do rozpoznania sprawy.”;

49) po art. 178 dodaje się art. 178¹ w brzmieniu:

„Art. 178¹. W postanowieniu o zawieszeniu postępowania wskazuje się przepis ustawy stanowiący podstawę prawną rozstrzygnięcia.”;

50) w art. 182 § 1 i 2 otrzymują brzmienie:

„§ 1. Sąd umarza postępowanie:

- 1) zawieszone na zgodny wniosek stron lub na wniosek spadkobiercy, jak również z przyczyn wskazanych w art. 177 § 1 pkt 5 i 6, jeżeli wniosek o wszczęcie postępowania nie został zgłoszony w ciągu roku od daty postanowienia o zawieszeniu;
- 2) stwierdziwszy brak następcy prawnego strony, która utraciła zdolność sądową, a w każdym razie po upływie roku od daty postanowienia o zawieszeniu postępowania z tej przyczyny;
- 3) zawieszone z przyczyny wskazanej w art. 174 § 1 pkt 2 po upływie dwóch lat od daty postanowienia o zawieszeniu postępowania z tej przyczyny;
- 4) zawieszone z powodu śmierci strony po upływie pięciu lat od daty postanowienia o zawieszeniu postępowania z tej przyczyny.

§ 2. Umorzenie postępowania zawieszonego w pierwszej instancji nie pozbawia powoda prawa ponownego wytoczenia powództwa, jednakże poprzedni pozew nie wywołuje żadnych skutków, które ustawa wiąże z wytoczeniem powództwa – z wyjątkiem pozwu wszczynającego postępowanie zawieszone na podstawie art. 174 § 1 pkt 2.”;

51) uchyla się art. 183;

52) w art. 183⁵ dotychczasową treść oznacza się jako § 1 i dodaje się po nim § 2 w brzmieniu:

„§ 2. Należności, o których mowa w § 1, mediator pobiera bezpośrednio od stron. Sąd ustala je i przyznaje tylko gdy przynajmniej jedna ze stron skierowanych do mediacji przez sąd była zwolniona od kosztów sądowych w zakresie obejmującym należności mediatora, a pozostałe strony nie wypłaciły mediatorowi tych należności w całości.”;

53) w art. 183⁸ § 2 otrzymuje brzmienie:

„§ 2. Mediacji nie prowadzi się, jeżeli strona w terminie tygodnia od dnia ogłoszenia lub doręczenia jej postanowienia kierującego strony do mediacji nie wyraziła zgody na mediację.”;

54) w art. 183¹⁴ § 2 otrzymuje brzmienie:

„§ 2. Jeżeli ugoda podlega wykonaniu w drodze egzekucji, sąd zatwierdza ją przez nadanie jej klauzuli wykonalności; w przeciwnym przypadku sąd zatwierdza ugodę postanowieniem.”;

55) w art. 185:

a) § 1 otrzymuje brzmienie:

„§ 1. O zawezwanie do próby ugodowej – bez względu na właściwość rzeczową – można zwrócić się do sądu rejonowego ogólnie właściwego dla przeciwnika, a w braku podstaw do ustalenia tej właściwości – do sądu rejonowego właściwego dla miejsca zamieszkania albo siedziby wzywającego.”;

b) po § 1 dodaje się § 1¹ w brzmieniu:

„§ 1¹. We wniosku należy zwięźle oznaczyć sprawę i przedstawić propozycje ugodowe. Do wniosku nie spełniającego tych wymogów stosuje się odpowiednio art. 130.”;

c) § 3 otrzymuje brzmienie:

„§ 3. Z posiedzenia sporządza się protokół. Jeżeli doszło do ugody, jej osnowę wciąga się do protokołu albo zamieszcza się w odrębnym dokumencie stanowiącym załącznik do protokołu i stwierdza podpisami stron. Niemożność podpisania ugody stwierdza się w protokole.”;

56) w art. 186 § 2 otrzymuje brzmienie:

„§ 2. Jeżeli przeciwnik bez usprawiedliwienia nie stawia się na posiedzenie, sąd na żądanie wzywającego, który wniósł następnie w tej sprawie pozew, odpowiedź na pozew, sprzeciw lub zarzuty od nakazu zapłaty, uwzględni koszty wywołane próbą ugodową w orzeczeniu kończącym postępowanie w sprawie.”;

57) w części pierwszej, w księdze pierwszej, w tytule VI, w dziale II, po oznaczeniu rozdziału 2 „Pozew”, przed art. 187 dodaje się art. 186¹ w brzmieniu:

„Art. 186¹. Pismo, które zostało wniesione jako pozew, a z którego nie wynika żądanie rozstrzygnięcia sporu o charakterze sprawy cywilnej, przewodniczący zwraca wnoszącemu bez żadnych dalszych czynności, chyba że wyjątkowe okoliczności uzasadniają nadanie mu odpowiedniego biegu.”;

58) w art. 187:

- a) w § 1 pkt 2 otrzymuje brzmienie:
„2) wskazanie faktów, na których powód opiera swe żądanie, a w miarę potrzeby uzasadniających również właściwość sądu;”;
- b) w § 2 pkt 4 otrzymuje brzmienie:
„4) zażądanie dowodów znajdujących się w sądach, urzędach lub u osób trzecich, wraz z uprawdopodobnieniem, że strona sama uzyskać ich nie może.”;
- 59) uchyla się art. 187¹;
- 60) po art. 191 dodaje się art. 191¹ w brzmieniu:
„Art. 191¹. § 1. Jeżeli z treści pozwu, w świetle treści załączników i okoliczności wniesienia oraz faktów, o których mowa w art. 228, wynika oczywista bezzasadność powództwa, stosuje się przepisy poniższe.
§ 2. Gdyby czynności, które ustawa nakazuje podjąć w następstwie wniesienia pozwu, miały być oczywiście bezcelowe, można je pominąć. W szczególności można nie wzywać powoda do usunięcia braków, uiszczenia opłaty, nie sprawdzać wartości przedmiotu sporu ani nie przekazywać sprawy.
§ 3. Sąd może oddalić powództwo na posiedzeniu niejawnym, nie doręczając pozwu osobie wskazanej jako pozwany ani nie rozpoznając wniosków złożonych wraz z pozwem.
§ 4. Uzasadnienie wyroku sporządza się na piśmie z urzędu. Powinno ono zawierać jedynie wyjaśnienie, dlaczego powództwo zostało uznane za oczywiście bezzasadne. Wyrok z uzasadnieniem sąd z urzędu doręcza tylko powodowi z pouczeniem o sposobie i terminie wniesienia środka zaskarżenia.”;
- 61) w art. 199 uchyla się § 3;
- 62) w art. 200:
a) uchyla się § 1,
b) po § 1 dodaje się § 1¹–1⁴ w brzmieniu:
„§ 1¹. Swoją właściwość sąd bierze pod rozagę z urzędu w każdym stanie sprawy.
§ 1². Jednakże niewłaściwość dającą się usunąć za pomocą umowy stron sąd bierze pod rozagę z urzędu tylko do czasu doręczenia pozwu. Po doręczeniu pozwu sąd bierze tę niewłaściwość pod rozagę tylko na zarzut pozwanego, zgłoszony i należycie uzasadniony przed wdaniem się w spór co do istoty sprawy.
§ 1³. Przepisy § 1¹ i 1² nie uchybiają przepisowi art. 15.

§ 1⁴. Sąd, który stwierdzi swą niewłaściwość, przekaże sprawę sądowi właściwemu.”;

63) art. 202 otrzymuje brzmienie:

„Art. 202. Okoliczności, które uzasadniają odrzucenie pozwu, jak również niewłaściwy tryb postępowania, brak należytego umocowania pełnomocnika, brak zdolności procesowej pozwanego, brak w składzie jego organów lub niedziałanie jego przedstawiciela ustawowego, sąd bierze pod rozwagę z urzędu w każdym stanie sprawy.”;

64) po art. 203 dodaje się art. 203¹ w brzmieniu:

„Art. 203¹. § 1. Podstawą zarzutu potrącenia może być tylko wierzytelność pozwanego z tego samego stosunku prawnego co wierzytelność dochodzona przez powoda, chyba że wierzytelność pozwanego jest niesporna lub uprawdopodobniona dokumentem nie pochodzącym wyłącznie od pozwanego.

§ 2. Pozwany może podnieść zarzut potrącenia nie później, niż przy wdaniu się w spór co do istoty sprawy albo w terminie dwóch tygodni od dnia, gdy jego wierzytelność stała się wymagalna.

§ 3. Zarzut potrącenia może zostać podniesiony tylko w piśmie procesowym. Do pisma tego stosuje się odpowiednio przepisy dotyczące pozwu, z wyjątkiem opłat.”;

65) w art. 204 § 1 otrzymuje brzmienie:

„§ 1. Powództwo wzajemne jest dopuszczalne, jeżeli roszczenie wzajemne jest w związku z roszczeniem powoda lub nadaje się do potrącenia. Powództwo wzajemne można wytoczyć nie później, niż w odpowiedzi na pozew, a jeżeli jej nie wniesiono – w sprzeczności od wyroku zaocznego albo przy rozpoczęciu pierwszego posiedzenia, o którym zawiadomiono albo na które wezwano pozwanego.”;

66) po art. 205 dodaje się rozdział 2¹ w brzmieniu:

„Rozdział 2¹

Organizacja postępowania

Art. 205¹. § 1. Przewodniczący zarządza doręczenie pozwu pozwanemu i wzywa go do złożenia odpowiedzi na pozew, w wyznaczonym terminie, nie krótszym niż dwa tygodnie. O zarządzeniu doręczenia pozwu zawiadamia się powoda.

§ 2. Przewodniczący zarządza zwrot odpowiedzi na pozew złożonej z uchybieniem terminu.

Art. 205². § 1. Równocześnie z doręczeniem pism, o których mowa w art. 205¹ § 1, poucza się strony o:

- 1) możliwości rozwiązania sporu w drodze ugody zawartej przed sądem lub przed mediatorem,
- 2) obowiązku udziału w posiedzeniu przygotowawczym i przedstawienia wszystkich twierdzeń i dowodów na tym posiedzeniu,
- 3) skutkach niedopełnienia tych obowiązków, w szczególności o możliwości wydania przez sąd wyroku zaocznego na posiedzeniu niejawnym i warunkach jego wykonalności, obciążenia kosztami postępowania, a także o możliwości umorzenia postępowania oraz o pominięciu spóźnionych twierdzeń i dowodów,
- 4) możliwości ustanowienia przez strony pełnomocników procesowych oraz że zastępstwo adwokata, radcy prawnego lub rzecznika patentowego nie jest obowiązkowe,
- 5) zwrocie pisma przygotowawczego wniesionego bez zarządzenia przewodniczącego lub jego zezwolenia,
- 6) obowiązku wniesienia pisma przygotowawczego na zarządzenie przewodniczącego, wymogach co do jego treści i skutkach ich niedochowania,
- 7) pozwanego także o czynnościach procesowych, które może lub powinien podjąć, jeśli nie uznaje żądania pozwu w całości lub w części, w szczególności o obowiązku złożenia odpowiedzi na pozew, w tym o obowiązujących w tym zakresie wymaganiach co do terminu i formy.

§ 2. Pouczenia, o których mowa w § 1, doręcza się bezpośrednio stronie, z wyjątkiem strony, o której mowa w art. 1135⁵ § 1. Nie doręcza się ich Prokuratorii Generalnej Rzeczypospolitej Polskiej ani pełnomocnikowi, który jest adwokatem, radcą prawnym lub rzecznikiem patentowym.

Art. 205³. § 1. W uzasadnionych przypadkach, w szczególności w sprawach zawiłych lub obrachunkowych, przewodniczący może zarządzić wymianę przez strony pism przygotowawczych, oznaczając porządek składania pism, terminy, w których pisma należy złożyć i okoliczności, które mają być wyjaśnione.

§ 2. Przewodniczący może zobowiązać stronę, by w piśmie przygotowawczym podała wszystkie twierdzenia i dowody istotne dla rozstrzygnięcia sprawy pod rygorem utraty prawa do ich powoływania w toku dalszego postępowania. W takim przypadku twierdzenia i dowody zgłoszone z naruszeniem tego obowiązku podlegają pominięciu,

chyba że strona wykaże, iż ich powołanie w piśmie przygotowawczym nie było możliwe albo że potrzeba powołania wynikła później.

§ 3. Późniejsze wyznaczenie posiedzenia przygotowawczego nie powoduje otwarcia terminu do zgłaszania nowych twierdzeń i dowodów.

§ 4. Stronę zastępowaną przez adwokata, radcę prawnego, rzecznika patentowego lub Prokuratorię Generalną Rzeczypospolitej Polskiej przewodniczący może zobowiązać do wskazania w piśmie przygotowawczym także podstaw prawnych jej żądań i wniosków, w miarę potrzeby ograniczając zakres tego wskazania.

§ 5. Przewodniczący zarządza zwrot pisma przygotowawczego złożonego z uchybieniem terminu albo bez zarządzenia lub zezwolenia na jego wniesienie.

Art. 205⁴. § 1. Po wniesieniu odpowiedzi na pozew, a także gdy odpowiedź na pozew nie została wniesiona, ale wyrok zaoczny nie został wydany, przewodniczący wyznacza posiedzenie przygotowawcze i wzywa na nie strony.

§ 2. Przewodniczący i sąd są obowiązani podejmować czynności tak, by termin pierwszego posiedzenia przygotowawczego przypadł nie później, niż dwa miesiące po złożeniu odpowiedzi na pozew albo ostatniego pisma przygotowawczego złożonego w wykonaniu zarządzenia przewodniczącego, a jeżeli odpowiedź na pozew albo pismo przygotowawcze nie zostaną złożone – nie później, niż dwa miesiące po upływie terminu do złożenia tych pism.

§ 3. Jeżeli okoliczności sprawy wskazują, że przeprowadzenie posiedzenia przygotowawczego nie przyczyni się do sprawniejszego rozpoznania sprawy, przewodniczący może jej od razu nadać inny właściwy bieg, w szczególności skierować ją do rozpoznania, także na rozprawie.

Art. 205⁵. § 1. Posiedzenie przygotowawcze służy rozwiązaniu sporu bez potrzeby prowadzenia dalszych posiedzeń, zwłaszcza rozprawy. Jeżeli nie uda się rozwiązać sporu, na posiedzeniu przygotowawczym sporządza się z udziałem stron plan rozprawy.

§ 2. Posiedzenie przygotowawcze odbywa się według przepisów o posiedzeniu niejawnym. W toku posiedzenia przygotowawczego zachowanie szczegółowych przepisów postępowania nie jest konieczne, jeżeli przyczyni się to do osiągnięcia celów tego posiedzenia.

§ 3. Do udziału w posiedzeniu przygotowawczym obowiązane są strony i ich pełnomocnicy. Przewodniczący może zwolnić stronę od obowiązku stawienia się na posiedzeniu przygotowawczym, jeżeli z okoliczności sprawy wynika, że udział pełnomocnika będzie wystarczający.

§ 4. Jeżeli powód bez usprawiedliwienia nie stawi się na posiedzenie przygotowawcze, sąd umarza postępowanie rozstrzygając o kosztach jak przy cofnięciu pozwu, chyba że sprzeciwi się temu obecny na tym posiedzeniu pozwany. Jeżeli powód w terminie tygodnia od doręczenia mu postanowienia o umorzeniu usprawiedliwi swe niestawiennictwo, sąd uchyli to postanowienie i nada sprawie właściwy bieg. Przepisu tego nie stosuje się w przypadku kolejnego niestawiennictwa.

§ 5. Jeżeli pozwany nie stawi się na posiedzenie przygotowawcze, plan rozprawy sporządza się bez jego udziału. W przypadku nieusprawiedliwionego niestawiennictwa przepis art. 103 § 3 stosuje się odpowiednio.

§ 6. Jeżeli strona stawiający się na posiedzenie przygotowawcze nie bierze w nim udziału, plan rozprawy sporządza się bez jej udziału. Przepis art. 103 § 3 stosuje się odpowiednio.

Art. 205⁶. § 1. Na posiedzeniu przygotowawczym przewodniczący ze stronami ustala przedmiot sporu i wyjaśnia stanowiska stron, także w zakresie prawnych aspektów sporu.

§ 2. Przewodniczący powinien skłaniać strony do pojednania oraz dążyć do ugodowego załatwienia sprawy, w szczególności w drodze mediacji. W tym celu sędzia może poszukiwać ze stronami polubownych sposobów rozwiązania sporu, wspierać strony w formułowaniu propozycji ugodowych oraz wskazywać sposoby i skutki rozwiązania sporu, w tym skutki finansowe.

Art. 205⁷. § 1. Jeżeli na posiedzeniu przygotowawczym sąd skierował strony do mediacji, posiedzenie odracza się do czasu zakończenia mediacji.

§ 2. W razie potrzeby, zwłaszcza gdy istnieją widoki powodzenia negocjacji między stronami lub gdy zajdzie potrzeba wyjaśnienia okoliczności istotnych dla rozstrzygnięcia sprawy albo w przypadku usprawiedliwionego niestawiennictwa strony, a także na zgodny wniosek stron, posiedzenie przygotowawcze można odroczyć na czas oznaczony, nie dłuższy od trzech miesięcy.

§ 3. Na wniosek stron posiedzenie przygotowawcze można odroczyć jeszcze raz – na czas oznaczony, nie dłuższy niż trzy miesiące.

§ 4. Dalsze odraczanie posiedzenia przygotowawczego jest niedopuszczalne.

Art. 205⁸. § 1. Z przebiegu posiedzenia przygotowawczego sporządza się wyłącznie protokół pisemny. W protokole tym nie zamieszcza się oświadczeń złożonych w ramach negocjacji ugodowych; przepis art. 183⁴ § 3 stosuje się odpowiednio. Przewodniczący może również zarządzić pominięcie innych wzmianek wymaganych przez przepisy

ogólne, jeżeli może to ułatwić rozwiązanie sporu bez rozprawy. Przebieg posiedzenia przygotowawczego w części obejmującej próbę rozwiązania sporu bez potrzeby prowadzenia dalszych posiedzeń nie podlega utrwaleniu w sposób przewidziany w art. 9¹.

§ 2. Jeżeli zawarto ugodę, wciąga się ją do protokołu albo zamieszcza w odrębnym dokumencie, podpisanym przez strony, stanowiącym załącznik do protokołu.

Art. 205⁹. § 1. Plan rozprawy zawiera rozstrzygnięcia sądu co do wniosków dowodowych stron, zastępując w tym zakresie postanowienie dowodowe. Przepisy art. 236 i art. 243² stosuje się odpowiednio.

§ 2. W miarę potrzeby plan rozprawy może zawierać:

- 1) dokładne określenie przedmiotów żądań stron, w tym rozmiar dochodzonych świadczeń wraz z należnościami ubocznymi;
- 2) dokładnie określone zarzuty, w tym formalne;
- 3) ustalenie, które fakty i oceny prawne pozostają między stronami sporne;
- 4) terminy posiedzeń i innych czynności w sprawie;
- 5) harmonogram rozprawy, czyli kolejność i termin przeprowadzenia dowodów oraz roztrząsania wyników postępowania dowodowego;
- 6) termin ogłoszenia wyroku;
- 7) rozstrzygnięcia co do innych zagadnień, o ile są niezbędne do prowadzenia postępowania.

§ 3. W planie rozprawy można się odwoływać do pism procesowych stron.

§ 4. Przepisy art. 206 i art. 206¹ stosuje się odpowiednio.

Art. 205¹⁰. § 1. Spory co do poszczególnych zagadnień objętych planem rozprawy rozstrzyga przewodniczący.

§ 2. Plan rozprawy podpisują strony. Odmowę złożenia podpisu przez stronę odnotowuje się w planie.

§ 3. Przewodniczący zatwierdza plan rozprawy.

§ 4. Plan rozprawy stanowi załącznik do protokołu posiedzenia przygotowawczego. Poza tym stosuje się do niego odpowiednio przepisy o zarządzeniu.

§ 5. Plan rozprawy z urzędu doręcza się stronom. Doręczenie stronie planu rozprawy zastępuje zawiadomienie jej o terminach posiedzeń i innych czynności objętych planem. Jeżeli plan obejmuje obowiązki, które strona wykonać musi osobiście, w szczególności stawienie się na czynności wymagające jej osobistego stawiennictwa, doręcza się go także bezpośrednio stronie, z wyjątkiem strony, o której mowa w art.

1135⁵ § 1; w takim przypadku doręczenie planu zastępuje także wezwanie strony do wykonania tych obowiązków. O skutkach tych należy stronę pouczyć.

Art. 205¹¹. § 1. Sąd może postanowieniem zmienić plan rozprawy, który stał się nieaktualny. Postanowienie wydaje się po wysłuchaniu stron, z tym, że na wniosek choćby jednej z nich przeprowadza się kolejne posiedzenie przygotowawcze.

§ 2. W razie istotnej potrzeby można sporządzić nowy plan rozprawy; w takim przypadku przeprowadzenie kolejnego posiedzenia przygotowawczego jest obowiązkowe. Pierwotny plan rozprawy traci moc w części, w której nowy plan jest odmienny.

§ 3. Zmiana planu rozprawy lub wyznaczenie kolejnego posiedzenia przygotowawczego nie powoduje otwarcia terminu do zgłaszania nowych twierdzeń i dowodów.

Art. 205¹². § 1. Jeżeli wyznaczono posiedzenie przygotowawcze, strona może przytaczać twierdzenia i dowody na uzasadnienie swoich wniosków lub dla odparcia wniosków i twierdzeń strony przeciwnej do chwili zatwierdzenia planu rozprawy. Twierdzenia i dowody zgłoszone po zatwierdzeniu planu rozprawy podlegają pominięciu, chyba że strona uprawdopodobni że ich powołanie nie było możliwe albo potrzeba ich powołania wynikła później.

§ 2. Jeżeli nie zarządzono przeprowadzenia posiedzenia przygotowawczego, strona może przytaczać twierdzenia i dowody na uzasadnienie swoich wniosków lub dla odparcia wniosków i twierdzeń strony przeciwnej aż do zamknięcia rozprawy, z zastrzeżeniem niekorzystnych skutków, które według przepisów niniejszego Kodeksu mogą dla niej wynikać z działania na zwłokę lub niezastosowania się do zarządzeń przewodniczącego i postanowień sądu.

Art. 205¹³. W miarę potrzeby na posiedzeniu przewodniczący może pouczyć strony o prawdopodobnym wyniku sprawy w świetle zgłoszonych do tej chwili twierdzeń i dowodów.

Art. 205¹⁴. Jeżeli w toku posiedzenia okaże się, że o żądaniu lub wniosku strony można rozstrzygnąć na innej podstawie prawnej, niż przez nią wskazana, uprzedza się o tym strony obecne na posiedzeniu.”;

67) art. 206 otrzymuje brzmienie:

„Art. 206. § 1. Przewodniczący i sąd podejmują czynności w sprawie tak, aby przebiegła zgodnie z planem rozprawy, a jeżeli planu nie sporządzono – w najwcześniejszych możliwych terminach.

§ 2. Przewodniczący wyznacza terminy posiedzeń w sprawie zgodnie z planem rozprawy, a jeżeli planu nie sporządzono – w najwcześniejszych możliwych terminach.”;

68) po art. 206 dodaje się art. 206¹ w brzmieniu:

„Art. 206¹. Rozprawę należy przygotować tak, aby nie było przeszkód do rozstrzygnięcia sprawy na pierwszym posiedzeniu na nią wyznaczonym. Więcej niż jedno posiedzenie wyznacza się tylko w razie konieczności, zwłaszcza gdy przeprowadzenie wszystkich dowodów na jednym posiedzeniu nie będzie możliwe. W takim przypadku posiedzenia powinny się odbywać w kolejnych dniach, a jeżeli nie jest to możliwe – tak aby upływ czasu pomiędzy kolejnymi posiedzeniami nie był nadmierny.”;

69) uchyla się art. 207;

70) art. 208 otrzymuje brzmienie:

„Art. 208. § 1. Na podstawie planu rozprawy przewodniczący wydaje zarządzenia mające na celu przygotowanie rozprawy. Przewodniczący może w szczególności:

- 1) wezwać strony do stawienia się na rozprawę osobiście lub przez pełnomocnika;
- 2) zażądać od państwowej jednostki organizacyjnej lub jednostki organizacyjnej samorządu terytorialnego znajdujących się u niej dowodów, jeżeli strona sama dowodów tych otrzymać nie może;
- 3) wezwać na rozprawę wskazanych przez strony świadków lub biegłych;
- 4) zarządzić przedstawienie dokumentów, przedmiotów oględzin, ksiąg, planów, itd.

§ 2. Przewodniczący może ponadto zarządzić oględziny jeszcze przed rozprawą.

§ 3. Jeżeli planu rozprawy nie sporządzono, zarządzenia powyższe wydaje się na podstawie pozwu i innych pism procesowych.”;

71) w art. 210 § 2 i 2¹ otrzymują brzmienie:

„§ 2. Każda ze stron obowiązana jest do złożenia oświadczenia co do twierdzeń strony przeciwnej dotyczących faktów. Strona jest przy tym obowiązana wyszczególnić fakty, którym zaprzecza.

§ 2¹. Sąd poucza stronę nie zastępowaną przez adwokata, radcę prawnego, rzecznika patentowego lub Prokuratorię Generalną Rzeczypospolitej Polskiej o treści art. 162, 205³, 205¹², 229 i 230.”;

72) w art. 212 § 1 otrzymuje brzmienie:

„§ 1. Na rozprawie prowadzonej bez planu rozprawy sąd przez zadawanie pytań stronom dąży do tego, aby strony przytoczyły lub uzupełniły twierdzenia lub dowody na

ich poparcie oraz udzieliły wyjaśnień koniecznych dla zgodnego z prawdą ustalenia podstawy faktycznej dochodzonych przez nie praw lub roszczeń. W ten sam sposób sąd dąży do wyjaśnienia istotnych okoliczności sprawy, które są sporne.”;

73) art. 213 otrzymuje brzmienie:

„Art. 213. Sąd jest związany uznaniem powództwa, chyba że uznanie jest sprzeczne z prawem lub zasadami współżycia społecznego albo zmierza do obejścia prawa.”;

74) uchyla się art. 217;

75) w art. 224 § 2 otrzymuje brzmienie:

„§ 2. Można zamknąć rozprawę również w przypadku, gdy ma jeszcze zostać przeprowadzony dowód przez sędziego wyznaczonego lub przez sąd wezwany, dowód z dokumentu sporządzonego przez organ administracji publicznej lub znajdującego się w jego aktach albo dowód z dokumentu znajdującego się w aktach sądowych lub komorniczych, a rozprawę co do tych dowodów sąd uzna za zbyteczną.”;

76) po art. 226 dodaje się art. 226¹ i art. 226² w brzmieniu:

„Art. 226¹. Ilekroć ustawa przewiduje wysłuchanie stron lub innych osób, stosownie do okoliczności może się to odbyć poprzez wezwanie stron do złożenia odpowiednich oświadczeń na posiedzeniu albo poprzez wyznaczenie terminu do zajęcia stanowiska w piśmie procesowym lub za pomocą środków komunikowania się na odległość, o ile dają one pewność co do osoby składającej oświadczenie.

Art. 226². Stwierdziwszy nadużycie przez stronę prawa procesowego sąd może w orzeczeniu kończącym postępowanie w sprawie:

- 1) stronę nadużywającą skazać na grzywnę;
- 2) niezależnie od wyniku sprawy podwyższyć przypadające od strony nadużywającej koszty procesu, a nawet włożyć na nią obowiązek zwrotu wszystkich kosztów, odpowiednio do spowodowanej nadużyciem zwłoki w rozpoznaniu sprawy;
- 3) na wniosek strony przeciwnej:
 - a) przyznać od strony nadużywającej koszty procesu podwyższone odpowiednio do spowodowanego nadużyciem zwiększenia nakładu pracy strony przeciwnej na prowadzenie sprawy, nie więcej jednak niż dwukrotnie;
 - b) jeżeli nadużycie spowodowało zwłokę w rozpoznaniu sprawy – zasądzić od strony nadużywającej odsetki należne od zasądzonego świadczenia, za czas odpowiadający tej zwłoce, w stopie odpowiednio podwyższonej, nie więcej

jednak niż dwukrotnie. Przepisów o odsetkach maksymalnych nie stosuje się.”;

77) art. 228 otrzymuje brzmienie:

„Art. 228. § 1. Fakty powszechnie znane nie wymagają dowodu. Sąd bierze je pod uwagę nawet bez powołania się na nie przez strony.

§ 2. To samo dotyczy faktów, o których informacja jest powszechnie dostępna oraz faktów znanych sądowi z urzędu, jednakże sąd powinien zwrócić na nie uwagę stron.”;

78) po art. 235 dodaje się art. 235¹ i 235² w brzmieniu:

„Art. 235¹. We wniosku o przeprowadzenie dowodu strona jest obowiązana oznaczyć dowód w sposób umożliwiający przeprowadzenie go oraz określić i wyszczególnić fakty, które mają zostać wykazane tym dowodem.

Art. 235². § 1. Sąd może w szczególności pominąć dowód:

- 1) którego przeprowadzenie wyłącza przepis Kodeksu;
- 2) mający wykazać fakt bezsporny, nieistotny dla rozstrzygnięcia sprawy lub udowodniony zgodnie z twierdzeniem wnioskodawcy;
- 3) nieprzydatny do wykazania danego faktu;
- 4) niemożliwy do przeprowadzenia;
- 5) zmierzający jedynie do przedłużenia postępowania;
- 6) gdy wniosek strony nie odpowiada wymogom artykułu poprzedzającego, a strona mimo wezwania nie usunęła tego braku.

§ 2. Pomijając dowód sąd wydaje postanowienie, w którym wskazuje jego podstawę prawną.”;

79) art. 236 otrzymuje brzmienie:

„Art. 236. § 1. W postanowieniu o dopuszczeniu dowodu sąd oznaczy środek dowodowy i fakty, które mają nim zostać wykazane, a w miarę potrzeby i możliwości – także termin i miejsce przeprowadzenia dowodu.

§ 2. Jeżeli o wydanie rozstrzygnięcia w przedmiocie dowodu wносиła strona, w postanowieniu wystarczy powołać się na treść jej wniosku.

§ 3. Zlecając przeprowadzenie dowodu sędziemu wyznaczonemu albo sądowi wezwanemu sąd oznaczy tego sędziego albo ten sąd. Jeżeli nie oznaczono terminu lub miejsca przeprowadzenia dowodu, oznaczy je sędzia wyznaczony albo sąd wezwany.”;

80) w art. 240 § 1 otrzymuje brzmienie:

„§ 1. Sąd nie jest związany swym postanowieniem dowodowym i może je stosownie do okoliczności uchylić lub zmienić.”;

81) po art. 242 dodaje się art. 242¹ i 242² w brzmieniu:

„Art. 242¹. Strona, która wniosła o wezwanie na rozprawę świadka, biegłego lub innej osoby, powinna dołożyć starań, by osoba ta stawiła się w wyznaczonym czasie i miejscu, w szczególności zawiadomić ją o obowiązku, czasie i miejscu stawiennictwa.

Art. 242². § 1. Ilekroć ustawa przewiduje odebranie przyrzeczenia od osoby stawającej przed sądem, może je odebrać tylko sąd lub sędzia wyznaczony.

§ 2. Osobie, która w danej sprawie składała już przyrzeczenie, przypomina się je przy czynności z jej udziałem, chyba że potrzebne będzie ponowne odebranie przyrzeczenia.”;

82) po art. 243¹ dodaje się art. 243² w brzmieniu:

„Art. 243². Dokumenty znajdujące się w aktach sprawy lub do nich dołączone stanowią dowody bez wydawania odrębnego postanowienia. Pomijając dowód z takiego dokumentu sąd wyda postanowienie.”;

83) uchyla się art. 258;

84) art. 263 otrzymuje brzmienie:

„Art. 263. Świadka, który nie może się stawić na wezwanie z powodu choroby, niepełnosprawności lub innej niedającej się pokonać przeszkody, przesłuchuje się w miejscu jego pobytu.”;

85) w art. 266 § 3 otrzymuje brzmienie:

„§ 3. Jeżeli świadek ma składać zeznania, odbiera się od niego przyrzeczenie, po pouczeniu o znaczeniu tego aktu.”;

86) uchyla się art. 270;

87) po art. 271 dodaje się art. 271¹ w brzmieniu:

„Art. 271¹. Świadek składa zeznanie na piśmie, jeżeli sąd tak postanowi. W takim przypadku świadek składa przyrzeczenie przez podpisanie tekstu przyrzeczenia. Świadek obowiązany jest złożyć tekst zeznania w sądzie w terminie wyznaczonym przez sąd. Przepisy art. 165 § 2, art. 274 § 1 i art. 276 stosuje się odpowiednio.”;

88) po art. 272 dodaje się art. 272¹ w brzmieniu:

„Art. 272¹. Jeżeli sąd poweźmie wątpliwość co do zdolności spostrzegania lub komunikowania spostrzeżeń przez świadka, może zarządzić przesłuchanie go z udziałem biegłego lekarza lub psychologa, a świadek ten nie może się temu sprzeciwić.”;

89) art. 275 otrzymuje brzmienie:

„Art. 275. Świadek w ciągu tygodnia od daty doręczenia mu postanowienia skazującego go na grzywnę lub na pierwszym posiedzeniu, na które zostanie wezwany,

może usprawiedliwić swe niestawiennictwo. W przypadku usprawiedliwienia niestawiennictwa sąd zwolni świadka od grzywny i od przymusowego sprowadzenia.”;

90) po art. 278 dodaje się art. 278¹ w brzmieniu:

„Art. 278¹. Sąd może dopuścić dowód z opinii sporządzonej na zlecenie organu władzy publicznej w innym postępowaniu przewidzianym przez ustawę.”;

91) uchyla się art. 279;

92) w art. 281 dotychczasową treść oznacza się jako § 1 i dodaje się § 2 i 3 w brzmieniu:

„§ 2. Na takich samych zasadach strona może żądać wyłączenia osoby wyznaczonej do sporządzenia opinii przez instytut naukowy lub naukowo-badawczy.

§ 3. O wyłączeniu biegłego rozstrzyga sąd prowadzący sprawę po wysłuchaniu stron i biegłego. Od wysłuchania stron lub biegłego można odstąpić, gdyby miało doprowadzić do nadmiernej zwłoki.”;

93) w art. 282 po § 1 dodaje się § 1¹ i § 1² w brzmieniu:

„§ 1¹. Biegły, któremu zlecono sporządzenie opinii na piśmie, może złożyć przyrzeczenie poprzez podpisanie tekstu przyrzeczenia, który załącza do opinii.

§ 1². Od biegłego wpisanego na listę biegłych sądowych nie odbiera się przyrzeczenia. Biegły taki powołuje się na przyrzeczenie złożone przy ustanowieniu go w tym charakterze.”;

94) uchyla się art. 283;

95) art. 284 otrzymuje brzmienie:

„Art. 284. Sąd może zarządzić przedstawienie biegłemu w niezbędnym zakresie akt sprawy lub przedmiotu oględzin oraz zarządzić, by był obecny lub brał udział w przeprowadzeniu dowodu.”;

96) art. 286 otrzymuje brzmienie:

„Art. 286. § 1. Sąd może zażądać ustnego lub pisemnego uzupełnienia lub wyjaśnienia opinii, a także udzielenia dodatkowej opinii od tych samych lub innych biegłych albo przez ten sam lub inny instytut.

§ 2. Jeżeli opinia została sporządzona przez instytut, ustne uzupełnienie lub wyjaśnienie albo dodatkową opinię składa osoba wyznaczona do tego przez instytut. Sąd może jednak zarządzić stawienie się na rozprawie i złożenie uzupełnienia lub wyjaśnienia albo dodatkowej opinii także przez osoby, które sporządziły opinię w imieniu instytutu.”;

97) art. 288 otrzymuje brzmienie:

„Art. 288. § 1. Biegły ma prawo żądać wynagrodzenia za stawiennictwo do sądu i wykonaną pracę oraz zwrotu wydatków.

§ 2. Przewodniczący może przyznać biegłemu zaliczkę na poczet wydatków.

§ 3. Jeżeli w sprawie można oszacować przewidywany nakład pracy biegłego przy sporządzeniu opinii, przewodniczący, zlecając biegłemu sporządzenie opinii, może oznaczyć maksymalną łączną wysokość wynagrodzenia i zwrotu wydatków.

§ 4. W terminie tygodnia od otrzymania zlecenia biegły może zażądać wynagrodzenia i zwrotu wydatków w innej wysokości. Jeżeli strony zgodzą się na warunki biegłego i zostanie uiszczona odpowiednia zaliczka, przewodniczący zleci biegłemu sporządzenie opinii za wynagrodzeniem żądanym przez biegłego, a jeżeli nie – za wynagrodzeniem ustalonym na ogólnych zasadach.

§ 5. Jeżeli w zleceniu sporządzenia opinii nie oznaczono wysokości należności biegłego w myśl § 3, w terminie tygodnia od otrzymania zlecenia biegły może zażądać ustalenia jego wynagrodzenia w określonej kwocie, a także wskazać maksymalną wysokość przewidywanych wydatków. Zdanie drugie § 4 stosuje się odpowiednio.

§ 6. Jeżeli udostępniane biegłemu akta sprawy są wyjątkowo obszerne, przewodniczący może wyznaczyć biegłemu do zgłoszenia żądań, o których mowa w § 4 i 5, dłuższy termin, nie dłuższy jednak od miesiąca.

§ 7. Przewodniczący, zlecając sporządzenie opinii, może zarządzić ustalenie wynagrodzenia biegłego, z wyłączeniem przepisów § 3–5.

§ 8. Jeżeli opinia jest niepełna lub niejasna, o przyznaniu wynagrodzenia rozstrzyga się po jej uzupełnieniu lub wyjaśnieniu.”;

98) art. 290¹ otrzymuje brzmienie:

„Art. 290¹. W sprawach rodzinnych i opiekuńczych sąd może zażądać opinii opiniodawczego zespołu sądowych specjalistów. Do opinii zespołu stosuje się odpowiednio przepisy o opinii instytutu naukowego lub naukowo-badawczego.”;

99) art. 322 otrzymuje brzmienie:

„Art. 322. § 1. Jeżeli w sprawie o naprawienie szkody, dochody, zwrot bezpodstawnego wzbogacenia lub o świadczenie z umowy o dożywocie sąd uzna, że ścisłe udowodnienie wysokości żądania jest niemożliwe, nader utrudnione lub oczywiście niecelowe, może w wyroku zasądzić odpowiednią sumę według swej oceny, opartej na rozważeniu wszystkich okoliczności sprawy.

100) art. 326 i 327 otrzymują brzmienie:

„Art. 326. § 1. Ogłoszenie wyroku powinno nastąpić na posiedzeniu, na którym zamknięto rozprawę. Postanowieniem ogłoszonym niezwłocznie po zamknięciu rozprawy sąd może odroczyć ogłoszenie wyroku na oznaczony termin przypadający nie później, niż miesiąc po zamknięciu rozprawy. Gdyby ogłoszenie wyroku miało nastąpić później, niż miesiąc po zamknięciu rozprawy, sąd otwiera rozprawę na nowo.

§ 2. Ogłoszenie wyroku następuje na posiedzeniu jawnym; może go dokonać sam przewodniczący lub sędzia sprawozdawca. Nieobecność stron nie wstrzymuje ogłoszenia.

§ 3. Ogłoszenia wyroku dokonuje się przez odczytanie sentencji (ogłoszenie sentencji). Po ogłoszeniu sentencji przewodniczący lub sędzia sprawozdawca podaje ustnie zasadnicze powody rozstrzygnięcia albo wygłasza uzasadnienie, może jednak tego zaniechać, jeżeli sprawa była rozpoznawana przy drzwiach zamkniętych.

§ 4. Jeżeli na posiedzenie wyznaczone w celu ogłoszenia wyroku nikt się nie stawił, włączając publiczność, przewodniczący lub sędzia sprawozdawca może zarządzić odstąpienie od odczytania sentencji i od podania powodów rozstrzygnięcia. W takim przypadku wyrok uważa się za ogłoszony z chwilą zakończenia posiedzenia. Sentencję należy jednak odczytać, jeżeli wygłaszane będzie uzasadnienie wyroku.

Art. 327. § 1. Stronę nie zastępowaną przez adwokata, radcę prawnego, rzecznika patentowego lub Prokuratorię Generalną Rzeczypospolitej Polskiej, obecną przy ogłoszeniu wyroku, przewodniczący pouczy o sposobie i terminie zgłoszenia wniosku o doręczenie wyroku z uzasadnieniem oraz o sposobie i terminie późniejszego wniesienia środka odwoławczego.

§ 2. Sąd z urzędu doręcza wyrok stronie działającej bez adwokata, radcy prawnego lub rzecznika patentowego, która na skutek pozbawienia wolności była nieobecna przy ogłoszeniu wyroku.

§ 3. Sąd z urzędu doręcza obu stronom wyrok wydany na posiedzeniu niejawnym.

§ 4. Stronie nie zastępowanej przez adwokata, radcę prawnego, rzecznika patentowego lub Prokuratorię Generalną Rzeczypospolitej Polskiej wraz z wyrokiem, który podlega doręczeniu z urzędu, doręcza się pouczenie o sposobie i terminie zgłoszenia wniosku o doręczenie wyroku z uzasadnieniem oraz o sposobie i terminie późniejszego wniesienia środka odwoławczego.

§ 5. Jeżeli zastępstwo stron przez adwokatów lub radców prawnych jest obowiązkowe, należy także pouczyć stronę o treści przepisów o obowiązkowym zastępstwie oraz o skutkach niezastosowania się do tych przepisów.”;

101) po art. 327 dodaje się art. 327¹ w brzmieniu:

„Art. 327¹. § 1. Uzasadnienie wyroku powinno zawierać:

- 1) wskazanie podstawy faktycznej rozstrzygnięcia, a mianowicie: ustalenie faktów, które sąd uznał za udowodnione, dowodów, na których się oparł, i przyczyn, dla których innym dowodom odmówił wiarygodności i mocy dowodowej;
- 2) wyjaśnienie podstawy prawnej wyroku z przytoczeniem przepisów prawa.

§ 2. Uzasadnienie wyroku sporządza się w sposób zwięzły.”;

102) art. 328 i 329 otrzymują brzmienie:

„Art. 328. § 1. Pisemne uzasadnienie wyroku sporządza się na wniosek strony o doręczenie wyroku z uzasadnieniem zgłoszony w terminie tygodnia od dnia ogłoszenia sentencji.

§ 2. W przypadkach, gdy wyrok doręcza się z urzędu, termin, o którym mowa w § 1, liczy się od dnia doręczenia wyroku.

§ 3. We wniosku należy wskazać, czy pisemne uzasadnienie ma dotyczyć całości wyroku, czy jego części, w szczególności poszczególnych objętych nim rozstrzygnięć.

§ 4. Sąd odrzuca wniosek niedopuszczalny, spóźniony, nie opłacony lub dotknięty brakami, których nie usunięto mimo wezwania.

Art. 329. § 1. Pisemne uzasadnienie wyroku sporządza się w zakresie wynikającym z wniosku o doręczenie wyroku z uzasadnieniem.

§ 2. Pisemne uzasadnienie wyroku sporządza się w terminie dwóch tygodni od dnia wpływu do właściwego sądu wniosku o doręczenie wyroku z uzasadnieniem, a jeżeli wniosek był dotknięty brakami – od dnia usunięcia tych braków.

§ 3. W przypadkach, gdy pisemne uzasadnienie wyroku sporządza się z urzędu, termin ten biegnie od dnia ogłoszenia wyroku.

§ 4. W przypadku niemożności sporządzenia uzasadnienia w terminie, prezes sądu może przedłużyć ten termin na czas oznaczony.”;

103) w art. 330 § 1 otrzymuje brzmienie:

„§ 1. W sprawach rozstrzyganych w składzie trzech sędziów uzasadnienie wyroku podpisują sędziowie, którzy brali udział w jego wydaniu. Jeżeli którykolwiek z sędziów nie może podpisać uzasadnienia, przewodniczący lub najstarszy sędzią służbą zaznacza na uzasadnieniu przyczynę braku podpisu.”;

104) art. 331 otrzymuje brzmienie:

„Art. 331. § 1. Wyrok z pisemnym uzasadnieniem doręcza się tylko tej stronie, która zgłosiła wniosek o doręczenie wyroku z uzasadnieniem.

§ 2. Sporządzenie pisemnego uzasadnienia wyroku z urzędu nie zwalnia strony od obowiązku zgłoszenia wniosku o doręczenie wyroku z uzasadnieniem.

§ 3. Stronie nie zastępowanej przez adwokata, radcę prawnego, rzecznika patentowego lub Prokuratorię Generalną Rzeczypospolitej Polskiej wraz z pisemnym uzasadnieniem doręcza się pouczenie o sposobie i terminie złożenia środka odwoławczego. Art. 327 § 5 stosuje się.

§ 4. Jeżeli sporządzenie uzasadnienia okaże się niemożliwe, prezes sądu zawiadamia o tym stronę. W takim przypadku termin do wniesienia środka odwoławczego biegnie od doręczenia tego zawiadomienia, o czym należy pouczyć stronę. Stronie nie zastępowanej przez adwokata, radcę prawnego, rzecznika patentowego lub Prokuratorię Generalną Rzeczypospolitej Polskiej wraz z tym pouczeniem doręcza się pouczenia przewidziane w § 3.”;

105) po art. 331 dodaje się art. 331¹ w brzmieniu:

„Art. 331¹. § 1. Jeżeli przebieg posiedzenia jest utrwalany za pomocą urządzenia rejestrującego dźwięk albo obraz i dźwięk, uzasadnienie może być wygłoszone po ogłoszeniu sentencji wyroku i utrwalone za pomocą tego urządzenia, o czym przewodniczący uprzedza przed wygłoszeniem uzasadnienia.

§ 2. W takim przypadku nie podaje się odrębnie zasadniczych powodów rozstrzygnięcia.

§ 3. Zamiast pisemnego uzasadnienia wyroku sporządza się transkrypcję wygłoszonego uzasadnienia.

§ 4. Do transkrypcji wygłoszonego uzasadnienia odpowiednio stosuje się przepisy o pisemnym uzasadnieniu wyroku.”;

106) w art. 332 § 2 otrzymuje brzmienie:

„§ 2. Jednakże w przypadku cofnięcia pozwu przed uprawomocnieniem się wyroku albo przed przedstawieniem akt z apelacją sądowi drugiej instancji, z jednoczesnym zrzeczeniem się dochodzonego roszczenia, a za zgodą pozwanego również bez tego zrzeczenia, sąd pierwszej instancji postanowieniem uchylony swój wyrok i umorzy postępowanie, jeżeli uzna cofnięcie za dopuszczalne.”;

107) art. 339 i 340 otrzymują brzmienie:

„Art. 339. § 1. Sąd może wydać wyrok zaoczny na posiedzeniu niejawnym, gdy pozwany w przepisany terminie nie wniósł odpowiedzi na pozew.

§ 2. W tym przypadku przyjmuje się za prawdziwe twierdzenia powoda o faktach zawarte w pozwie lub w pismach procesowych doręczonych pozwanemu przed

posiedzeniem, chyba że budzą one uzasadnione wątpliwości albo zostały przytoczone w celu obejścia prawa.

Art. 340. § 1. Sąd wyda wyrok zaoczny, jeżeli mimo niewniesienia odpowiedzi na pozew skierowano sprawę do rozpoznania na rozprawie, a pozwany nie stawiał się na tę rozprawę. Przepis art. 339 § 2 stosuje się.

§ 2. Wyrok wydany w nieobecności pozwanego nie będzie zaoczny, jeżeli pozwany żądał przeprowadzenia rozprawy w swej nieobecności lub składał już w sprawie wyjaśnienia ustnie lub na piśmie.”;

108) art. 342 i 343 otrzymują brzmienie:

„Art. 342. Wyrok zaoczny sąd uzasadnia, gdy powództwo zostało oddalone w całości lub w części, a powód zażądał uzasadnienia w terminie tygodnia od doręczenia mu wyroku.

Art. 343. § 1. Wyrok zaoczny doręcza się z urzędu obu stronom. Stronie nie zastępowanej przez adwokata, radcę prawnego, rzecznika patentowego lub Prokuratorię Generalną Rzeczypospolitej Polskiej doręcza się go z pouczeniem o przysługujących jej środkach zaskarżenia, a pozwanemu – także z pouczeniem o obowiązku przedstawienia w sprzeczcie wszystkich twierdzeń i dowodów oraz o skutku niedopełnienia tego obowiązku w postaci możliwości pominięcia spóźnionych twierdzeń i dowodów.

§ 2. Jeżeli wyrok, w myśl artykułu poprzedzającego, nie podlegał uzasadnieniu, termin do wniesienia przez powoda apelacji biegnie od jego doręczenia.”;

109) w art. 344 § 2 i 3 otrzymują brzmienie:

„§ 2. W piśmie zawierającym sprzeciw pozwany winien przytoczyć zarzuty, które pod rygorem ich utraty należy zgłosić przed wdaniem się w spór, oraz twierdzenia i dowody. Art. 205¹² § 1 zdanie drugie stosuje się odpowiednio.

§ 3. Sąd odrzuca sprzeciw niedopuszczalny, spóźniony, nieopłacony lub dotknięty brakami, których nie usunięto mimo wezwania.”;

110) art. 345 otrzymuje brzmienie:

„Art. 345. W przypadku wniesienia sprzeciwu przewodniczący zarządza doręczenie go powodowi i nadaje sprawie bieg, w razie potrzeby podejmując czynności przewidziane w przepisach o organizacji postępowania.”;

111) w art. 346 uchyla się § 2;

112) w art. 350 § 2 otrzymuje brzmienie:

„§ 2. O sprostowaniu umieszcza się wzmiankę na oryginale wyroku, a na żądanie stron także na udzielonych im wypisach. Dalsze odpisy i wypisy powinny być zredagowane w brzmieniu uwzględniającym postanowienie o sprostowaniu.”;

113) w art. 351 uchyla się § 2;

114) art. 352 otrzymuje brzmienie:

„Art. 352. Sąd, który wydał wyrok, rozstrzyga postanowieniem wątpliwości co do jego treści.”;

115) po art. 352 dodaje się art. 352¹ w brzmieniu:

„Art. 352¹. § 1. Niedopuszczalny jest wniosek o sprostowanie wyroku złożony jedynie dla zwłoki w postępowaniu.

§ 2. Za złożony jedynie dla zwłoki w postępowaniu uważa się drugi i dalszy wniosek złożony przez tę samą stronę co do tego samego wyroku, chyba że okoliczności sprawy wykluczają tę ocenę.

§ 3. Wniosek, o którym mowa w § 1, pozostawia się w aktach sprawy bez żadnych dalszych czynności. To samo dotyczy pism związanych z jego złożeniem. O pozostawieniu wniosku i pozostałych pism bez dalszych czynności zawiadamia się stronę wnoszącą tylko raz – przy złożeniu pierwszego pisma.

§ 4. Przepisy § 1-3 stosuje się odpowiednio do wniosków o uzupełnienie i o wykładnię wyroku.”;

116) art. 355 otrzymuje brzmienie:

„Art. 355. Sąd umorzy postępowanie, jeżeli powód ze skutkiem prawnym cofnął pozew, strony zawarły ugodę lub została zatwierdzona ugoda zawarta przed mediatorem albo z innych przyczyn wydanie wyroku stało się zbędne lub niedopuszczalne.”;

117) w art. 357:

a) § 2 otrzymuje brzmienie:

„§ 2. Postanowienie wydane na posiedzeniu niejawnym sąd doręcza z urzędu obu stronom, chyba że przepis szczególny stanowi inaczej. Doręczając postanowienie stronie nie zastępowanej przez adwokata, radcę prawnego, rzecznika patentowego lub Prokuratorię Generalną Rzeczypospolitej Polskiej należy ją pouczyć o dopuszczalności, terminie i sposobie złożenia wniosku o doręczenie uzasadnienia tego postanowienia i wniesienia środka zaskarżenia, albo że postanowienie nie podlega uzasadnieniu na piśmie lub zaskarżeniu.”,

b) po § 2 dodaje się § 2¹ w brzmieniu:

„§ 2¹. Postanowienie wydane na posiedzeniu niejawnym sąd uzasadnia tylko wtedy, gdy podlega ono zaskarżeniu, i tylko na żądanie strony zgłoszone w terminie tygodnia od dnia doręczenia postanowienia. Postanowienie z uzasadnieniem doręcza się tylko tej stronie, która zażądała sporządzenia uzasadnienia i doręczenia postanowienia z uzasadnieniem.”,

c) § 3 otrzymuje brzmienie:

„§ 3. Uzasadnienie, o którym mowa w paragrafach poprzedzających, należy sporządzić w ciągu tygodnia od dnia, w którym zażądano jego doręczenia, a jeżeli wniosek był dotknięty brakami – od dnia usunięcia tych braków.”,

d) po § 4 dodaje się § 5 i 6 w brzmieniu:

„§ 5. Wydając postanowienie, nawet niepodlegające zaskarżeniu, sąd może bez wniosku strony sporządzić skrócone uzasadnienie, jeżeli mając na względzie okoliczności sprawy uzna, że pozwoli to na usprawnienie postępowania. Nie wyłącza to możliwości sporządzenia uzasadnienia na zasadach ogólnych.

§ 6. Przy wydaniu postanowienia podlegającego zaskarżeniu sąd może, według swej oceny opartej na rozważeniu wszystkich okoliczności sprawy, postanowić o odstąpieniu od jego uzasadnienia, jeżeli w całości uwzględni zawarty w piśmie procesowym wniosek strony i podzieli argumenty strony przytoczone na jego poparcie. W postanowieniu należy powołać to pismo. Jeżeli pismo to zostanie doręczone stronie później, niż postanowienie, termin do złożenia zażalenia biegnie od dnia doręczenia tego pisma.”;

118) w art. 364 § 1 otrzymuje brzmienie:

„§ 1. Prawomocność orzeczenia stwierdza na wniosek strony sąd pierwszej instancji, a dopóki akta sprawy znajdują się w sądzie drugiej instancji – ten sąd.”;

119) w art. 367:

a) § 3 otrzymuje brzmienie:

„§ 3. Sąd rozpoznaje sprawę w składzie trzech sędziów. Na posiedzeniu niejawnym sąd orzeka w składzie jednego sędziego, z wyjątkiem wydania wyroku.”,

b) po § 3 dodaje się § 3¹ w brzmieniu:

„§ 3¹. Sąd może zlecić przeprowadzenie dowodu sędziemu wyznaczonemu także gdy przyczyni się to do przyspieszenia postępowania.”,

c) uchyla się § 4;

120) po art. 367 dodaje się art. 367¹ w brzmieniu:

„Art. 367¹. § 1. W przypadku wniesienia apelacji od wyroku wydanego w trybie art. 191¹ można pominąć czynności, które ustawa nakazuje podjąć na skutek wniesienia apelacji, w szczególności nie wzywać powoda do usunięcia jej braków ani do uiszczenia opłaty. Sąd drugiej instancji może rozpoznać apelację na posiedzeniu niejawnym nie doręczając jej osobie wskazanej jako pozwany ani nie rozpoznając wniosków złożonych wraz z nią.

§ 2. W przypadku wątpliwości apelację uważa się za wniesioną co do całości wyroku z wnioskiem o jego uchylenie i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania.

§ 3. W przypadku stwierdzenia, że żądanie pozwu nie jest oczywiście bezzasadne, sąd drugiej instancji uchyla zaskarżony wyrok i przekazuje sprawę sądowi pierwszej instancji do ponownego rozpoznania. W pozostałych przypadkach sąd drugiej instancji oddala apelację.

§ 4. Uzasadnienie wyroku oddalającego apelację sąd drugiej instancji może ograniczyć do odwołania się do ustaleń i wyjaśnienia podstawy prawnej wyroku zawartych w uzasadnieniu wyroku sądu pierwszej instancji.

§ 5. Wyrok z pisemnym uzasadnieniem, o ile je sporządzono, i wymaganymi przez ustawę pouczeniami z urzędu doręcza się tylko powodowi.

§ 6. Przepisu art. 394¹ § 1¹ nie stosuje się.

§ 7. W przypadku uchylenia wyroku wydanego w trybie art. 191¹, w toku ponownego rozpoznania:

- 1) ilekroć przepisy przewidują zwrot pozwu, zamiast niego następuje umorzenie postępowania;
- 2) wraz z odpisem pozwu doręcza się pozwanemu odpisy apelacji oraz wyroków sądów obu instancji z uzasadnieniami.”;

121) w art. 368:

a) w § 1 pkt 4 otrzymuje brzmienie:

„4) powołanie, w razie potrzeby, nowych faktów lub dowodów;”;

b) po § 1 dodaje się § 1¹–1³ w brzmieniu:

„§ 1¹. W zarzutach co do podstawy faktycznej rozstrzygnięcia należy oznaczyć fakty ustalone przez sąd pierwszej instancji niezgodnie z rzeczywistym stanem rzeczy lub istotne dla rozstrzygnięcia fakty nieustalone przez sąd pierwszej instancji.

§ 1². Powołując nowe fakty lub dowody należy uprawdopodobnić, że ich powołanie w postępowaniu przed sądem pierwszej instancji nie było możliwe albo że potrzeba powołania się na nie wynikła później.

§ 1³. Powołując fakt stwierdzony dowodem utrwalonym za pomocą urządzenia rejestrującego dźwięk albo obraz i dźwięk należy oznaczyć część zapisu dotyczącą tego faktu.”;

122) w art. 369:

a) uchyla się § 2,

b) § 3 otrzymuje brzmienie:

„§ 3. Termin, o którym mowa w § 1, uważa się za zachowany także wtedy, gdy przed jego upływem strona wniosła apelację do sądu drugiej instancji. W takim przypadku sąd ten zawiadamia sąd pierwszej instancji o wniesieniu apelacji i żąda przedstawienia akt sprawy.”;

123) uchyla się art. 370;

124) art. 371 otrzymuje brzmienie:

„Art. 371. Sąd pierwszej instancji przedstawia niezwłocznie akta sprawy sądowi drugiej instancji.”;

125) uchyla się art. 372;

126) art. 373 otrzymuje brzmienie:

„Art. 373. § 1. Sąd drugiej instancji odrzuca apelację wniesioną po upływie przepisane go terminu, nieopłaconą lub z innych przyczyn niedopuszczalną, jak również apelację, której braków strona nie usunęła w wyznaczonym terminie.

§ 2. Czynności w zakresie kontroli prawidłowości wniesionej apelacji może wykonywać referendarz sądowy.”;

127) po art. 373 dodaje się art. 373¹ w brzmieniu:

„Art. 373¹. Przewodniczący zarządza doręczenie odpisów apelacji pozostałym stronom, pouczając je o treści art. 374. Pozostałe strony mogą wnieść odpowiedź na apelację w terminie dwóch tygodni od doręczenia odpisu apelacji.”;

128) art. 374 i 375 otrzymują brzmienie:

„Art. 374. Sąd drugiej instancji może rozpoznać sprawę na posiedzeniu niejawnym, jeżeli przeprowadzenie rozprawy nie jest konieczne. Rozpoznanie sprawy na posiedzeniu niejawnym jest niedopuszczalne, jeżeli strona w apelacji lub w odpowiedzi na apelację złożyła wniosek o przeprowadzenie rozprawy, chyba że cofnięto pozew lub apelację albo zachodzi nieważność postępowania.

Art. 375. Poza wypadkami wymienionymi w art. 367¹, 373 i 374 przewodniczący wyznacza rozprawę.”;

129) w art. 386 § 5 i 6 otrzymują brzmienie:

„§ 5. W przypadku uchylenia wyroku i przekazania sprawy do ponownego rozpoznania sąd rozpoznaje ją w tym samym składzie, chyba że nie jest to możliwe.

§ 6. Ocena prawna wyrażona w uzasadnieniu wyroku sądu drugiej instancji wiąże zarówno sąd, któremu sprawa została przekazana, jak i sąd drugiej instancji, przy ponownym rozpoznaniu sprawy. Nie dotyczy to jednak przypadku, gdy nastąpiła zmiana stanu prawnego lub faktycznego, jak również gdy po wydaniu wyroku sądu drugiej instancji Sąd Najwyższy w uchwale wyraził odmienną ocenę prawną.”;

130) w art. 387 § 2¹ otrzymuje brzmienie:

„§ 2¹. W uzasadnieniu wyroku sądu drugiej instancji:

- 1) wskazanie podstawy faktycznej rozstrzygnięcia może ograniczyć się do stwierdzenia, że sąd drugiej instancji przyjął za własne ustalenia sądu pierwszej instancji, chyba że sąd drugiej instancji zmienił lub uzupełnił te ustalenia; jeżeli sąd drugiej instancji przeprowadził postępowanie dowodowe lub odmiennie ocenił dowody przeprowadzone przed sądem pierwszej instancji, uzasadnienie powinno także zawierać ustalenie faktów, które sąd drugiej instancji uznał za udowodnione, dowodów, na których się oparł, i przyczyn, dla których innym dowodom odmówił wiarygodności i mocy dowodowej;
- 2) wyjaśnienie podstawy prawnej wyroku z przytoczeniem przepisów prawa powinno objąć ocenę poszczególnych zarzutów apelacyjnych, a poza tym może ograniczyć się do stwierdzenia, że sąd drugiej instancji przyjął za własne oceny sądu pierwszej instancji.”;

131) w art. 388:

a) § 1 otrzymuje brzmienie:

„§ 1. Jeżeli na skutek wykonania orzeczenia stronie może być wyrządzona niepowetowana szkoda, sąd drugiej instancji na wniosek strony może wstrzymać wykonanie swego orzeczenia do czasu ukończenia postępowania kasacyjnego. Jeżeli apelację oddalono, sąd drugiej instancji może wstrzymać wykonanie także orzeczenia sądu pierwszej instancji.”;

b) po § 1 dodaje się § 1¹ w brzmieniu:

„§ 1¹. W przypadku określonym w § 1, sąd drugiej instancji na wniosek strony może także uzależnić wykonanie orzeczenia od złożenia przez powoda stosownego zabezpieczenia.”;

132) w art. 394 § 1 i 2 otrzymują brzmienie:

„§ 1. Zażalenie do sądu drugiej instancji przysługuje na postanowienia sądu pierwszej instancji kończące postępowanie w sprawie, a ponadto na postanowienia sądu pierwszej instancji i zarządzenia przewodniczącego, których przedmiotem jest:

- 1) zwrot pisma wniesionego jako pozew, z którego nie wynika żądanie rozpoznania sprawy;
- 2) zwrot pozwu;
- 3) odmowa odrzucenia pozwu;
- 4) przekazanie sprawy sądowi równorzędnemu lub niższemu albo podjęcie postępowania w innym trybie;
- 5) zawieszenie postępowania i odmowa podjęcia zawieszzonego postępowania.

§ 2. Termin do wniesienia zażalenia wynosi tydzień od dnia doręczenia postanowienia z uzasadnieniem. Jeżeli przy wydaniu postanowienia sąd odstąpił od jego uzasadnienia, termin liczy się od ogłoszenia postanowienia, a jeżeli podlegało ono doręczeniu – od jego doręczenia.”;

133) w art. 394¹ uchyla się § 2;

134) po art. 394¹ dodaje się art. 394^{1a} i 394^{1b} w brzmieniu:

„Art. 394^{1a}. § 1. Zażalenie do innego składu sądu pierwszej instancji przysługuje na postanowienia tego sądu, których przedmiotem jest:

- 1) odmowa zwolnienia od kosztów sądowych lub cofnięcie takiego zwolnienia oraz odmowa ustanowienia adwokata lub radcy prawnego lub ich odwołanie;
- 2) oddalenie opozycji przeciwko wstąpieniu interwenienta ubocznego oraz niedopuszczenie interwenienta do udziału w sprawie wskutek uwzględnienia opozycji;
- 3) rygor natychmiastowej wykonalności;
- 4) wstrzymanie wykonania prawomocnego orzeczenia do czasu rozstrzygnięcia skargi o wznowienie postępowania;
- 5) stwierdzenie prawomocności orzeczenia;
- 6) skazanie świadka, biegłego, strony, jej pełnomocnika oraz osoby trzeciej na grzywnę, zarządzenie przymusowego sprowadzenia i aresztowania świadka oraz odmowa zwolnienia świadka i biegłego od grzywny i świadka od przymusowego sprowadzenia;
- 7) odmowa uzasadnienia orzeczenia oraz jego doręczenia;
- 8) sprostowanie lub wykładnia orzeczenia albo ich odmowa;

- 9) zwrot kosztów, określenie zasad ponoszenia przez strony kosztów procesu, zwrot opłaty lub zaliczki, obciążenie kosztami sądowymi, jeżeli strona nie składa środka zaskarżenia co do istoty sprawy, koszty przyznane w nakazie zapłaty, zwrot kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu oraz wynagrodzenie biegłego, mediatora i należności świadka;
- 10) oddalenie wniosku o wyłączenie sędziego;
- 11) zatwierdzenie ugody zawartej przed mediatorem;
- 12) odrzucenie zażalenia;
- 13) odrzucenie skargi na orzeczenie referendarza sądowego.

§ 2. W postępowaniu toczącym się wskutek zażalenia, o którym mowa w § 1, przepisy art. 394 § 2 i 3, art. 395, art. 396 oraz art. 397 stosuje się odpowiednio.

§ 3. Jeżeli w sądzie pierwszej instancji nie można utworzyć składu do rozpoznania zażalenia, zażalenie rozpoznaje sąd drugiej instancji.

Art. 394^{1b}. Jeżeli zaskarżone postanowienie należy do wymienionych w art. 394 § 1 i zarazem w art. 394^{1a} § 1, zażalenie rozpoznaje sąd drugiej instancji.”;

135) art. 394² otrzymuje brzmienie:

„Art. 394². § 1. Zażalenie do innego składu sądu drugiej instancji przysługuje na postanowienia tego sądu, których przedmiotem jest:

- 1) odrzucenie apelacji;
- 2) odmowa ustanowienia adwokata lub radcy prawnego;
- 3) oddalenie wniosku o wyłączenie sędziego;
- 4) zwrot kosztów procesu;
- 5) zwrot kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu;
- 6) skazanie świadka, biegłego, strony, jej pełnomocnika oraz osoby trzeciej na grzywnę;
- 7) zarządzenie przymusowego sprowadzenia i aresztowania świadka;
- 8) odmowa zwolnienia świadka i biegłego od grzywny i świadka od przymusowego sprowadzenia

– z wyjątkiem postanowień wydanych w wyniku rozpoznania zażalenia na postanowienie sądu pierwszej instancji.

§ 2. W postępowaniu toczącym się na skutek zażalenia, o którym mowa w § 1, przepisy art. 394 § 2 i 3, art. 395, art. 396 oraz art. 397 stosuje się odpowiednio.”;

136) po art. 394² dodaje się art. 394³ w brzmieniu:

„Art. 394³. § 1. Niedopuszczalne jest zażalenie wniesione jedynie dla zwłoki w postępowaniu.

§ 2. Za wniesione jedynie dla zwłoki w postępowaniu uważa się:

- 1) drugie i dalsze zażalenie wniesione przez tę samą stronę na to samo postanowienie;
 - 2) zażalenie na postanowienie wydane w wyniku czynności wywołanych wniesieniem przez tę samą stronę wcześniejszego zażalenia
- chyba że okoliczności sprawy wykluczają tę ocenę.

§ 3. Zażalenie, o którym mowa w § 1, pozostawia się w aktach sprawy bez żadnych dalszych czynności, w szczególności nie przedstawia się go do rozpoznania właściwemu sądowi. W ten sam sposób postępuje się także z dalszymi pismami strony związanymi z wniesieniem tego zażalenia.

§ 4. O pozostawieniu zażalenia i dalszych pism bez dalszych czynności zawiadamia się stronę wnoszącą tylko raz – przy wniesieniu zażalenia.

§ 5. Przepis art. 380 stosuje się odpowiednio.”;

137) w art. 395 § 1 otrzymuje brzmienie:

„§ 1. W przypadku wniesienia zażalenia sąd pierwszej instancji niezwłocznie przedstawia je wraz z aktami sądowi właściwemu do jego rozpoznania. Strona przeciwna może wnieść odpowiedź na zażalenie w terminie tygodnia od doręczenia zażalenia, a w przypadkach gdy ustawa przewiduje doręczenie zaskarżonego postanowienia tylko jednej ze stron oraz w przypadkach wskazanych w art. 394^{1a} § 1 pkt 6 – od wniesienia zażalenia.”;

138) art. 396 i 397 otrzymują brzmienie:

„Art. 396. Sąd może wstrzymać wykonanie zaskarżonego postanowienia do czasu rozstrzygnięcia zażalenia.

Art. 397. § 1. Sąd rozpoznaje zażalenie na posiedzeniu niejawnym w składzie trzech sędziów.

§ 2. W postępowaniu toczącym się na skutek zażalenia sąd uzasadnia z urzędu postanowienie kończące to postępowanie. W sprawach, w których zażalenie oddalono lub zmieniono zaskarżone postanowienie, pisemne uzasadnienie sporządza się tylko wówczas, gdy strona zgłosiła wniosek o doręczenie postanowienia z uzasadnieniem.

§ 3. Do postępowania toczącego się na skutek zażalenia stosuje się odpowiednio przepisy o postępowaniu apelacyjnym.”;

139) w art. 398² dodaje się § 4 i 5 w brzmieniu:

„§ 4. Skarga kasacyjna jest niedopuszczalna w sprawach, w których powództwo oddalono z zastosowaniem art. 191¹, chyba że sąd odwoławczy uchylił tak wydany wyrok i przekazał sprawę do ponownego rozpoznania. Skargę kasacyjną wniesioną w takich sprawach pozostawia się bez żadnych dalszych czynności. To samo dotyczy wszelkich pism związanych z jej wniesieniem. O pozostawieniu skargi kasacyjnej i pozostałych pism bez dalszego biegu sąd zawiadamia powoda tylko raz – przy wniesieniu pierwszego pisma.

§ 5. Przepisu § 4 nie stosuje się do skargi kasacyjnej wniesionej przez uprawniony do tego podmiot inny, niż powód.”;

140) art. 398²² i 398²³ otrzymują brzmienie:

„Art. 398²². § 1. Na orzeczenie referendarza sądowego służy skarga w przypadkach, w których na postanowienie sądu służyłoby zażalenie.

§ 2. Do postępowania ze skargą stosuje się odpowiednio przepisy o zażaleniu z uwzględnieniem przepisów poniższych.

§ 3. Skargę wnosi się do sądu, w którym referendarz sądowy wydał zaskarżone orzeczenie, w terminie tygodnia od dnia jego doręczenia, a jeżeli zażądano uzasadnienia tego orzeczenia – od dnia jego doręczenia z uzasadnieniem.

§ 4. W przypadku wniesienia skargi orzeczenie referendarza sądowego traci moc.

§ 5. Jeżeli skarga jest oczywiście uzasadniona, referendarz sądowy, który wydał zaskarżone orzeczenie, w terminie tygodnia od dnia wniesienia skargi może postanowieniem stwierdzić zasadność skargi i w miarę potrzeby wydać ponowne orzeczenie. Od ponownego orzeczenia służy skarga na zasadach ogólnych, jednak w przypadku jego zaskarżenia przepisu paragrafu niniejszego nie stosuje się.

§ 6. Po utracie mocy orzeczenia referendarza sądowego sąd rozpoznaje sprawę jako sąd pierwszej instancji. Jeżeli zaskarżenie postanowienia albo zarządzenia do sądu wyższego rzędu nie jest możliwe ze względu na brak takiego sądu, środek zaskarżenia rozpoznaje ten sam sąd w innym składzie.

§ 7. Jeżeli referendarz sądowy uzna, że skarga podlega odrzuceniu przedstawia sprawę sądowi. W przypadku uznania, że brak podstaw do odrzucenia skargi, sąd może od razu rozpoznać sprawę, o ile stan sprawy na to pozwala,

§ 8. Przepisy paragrafów poprzedzających stosuje się odpowiednio do postępowania ze skargą na zarządzenie referendarza sądowego.

Art. 398²³. § 1. Wniesienie skargi na postanowienie referendarza w przedmiocie kosztów sądowych lub kosztów procesu oraz na postanowienie o odmowie ustanowienia

adwokata lub radcy prawnego nie powoduje utraty mocy tego postanowienia, ale wstrzymuje jego wykonalność.

§ 2. Jeżeli wniesiono skargę na postanowienie referendarza sądowego wydane w trybie art. 395 § 2, ponowne wydanie postanowienia w tym trybie przez referendarza sądowego nie jest dopuszczalne.

§ 3. Sąd rozpoznaje skargę w składzie jednego sędziego jako sąd drugiej instancji. Po rozpoznaniu skargi sąd utrzymuje w mocy lub zmienia zaskarżone postanowienie, stosując odpowiednio przepisy o zażaleniu.”;

141) w art. 410 § 1 otrzymuje brzmienie:

„§ 1. Sąd odrzuca skargę wniesioną po upływie przepisanej terminu, niedopuszczalną lub nieopartą na ustawowej podstawie.”;

142) art. 414 otrzymuje brzmienie:

„Art. 414. Wniesienie skargi o wznowienie nie tamuje wykonania zaskarżonego wyroku. W przypadku uprawdopodobnienia, że skarżącemu grozi niepowetowana szkoda, sąd może na wniosek strony wstrzymać wykonanie wyroku, chyba że strona przeciwna złoży odpowiednie zabezpieczenie.”;

143) w art. 424⁶:

a) § 3 otrzymuje brzmienie:

„§ 3. Sąd odrzuca skargę wniesioną z naruszeniem art. 87¹ § 1, spóźnioną, nieopłaconą lub z innych przyczyn niedopuszczalną, jak również skargę, której braków strona nie usunęła w wyznaczonym terminie.”,

b) po § 3 dodaje się § 4 w brzmieniu:

„§ 4. Jeżeli nie sporządzono pisemnego uzasadnienia wyroku ani transkrypcji ogłoszonego uzasadnienia, od którego wniesiono skargę, sporządza się je w terminie dwóch tygodni od dnia wniesienia skargi, a jeżeli była dotknięta brakami – od dnia usunięcia tych braków. Uzasadnienie można ograniczyć do zakresu, którego dotyczy skarga.”;

144) w art. 450 § 3 otrzymuje brzmienie:

„§ 3. W przypadku śmierci pozwanego małżonka, a jeżeli pozwanymi byli oboje małżonkowie – w przypadku śmierci jednego z nich, sąd orzekający ustanowi kuratora, który wstępuje w miejsce zmarłego małżonka, po czym podejmie zawieszony postępowanie.”;

145) w art. 461:

a) § 1 otrzymuje brzmienie:

„§ 1. Powództwo w sprawie z zakresu prawa pracy można wytoczyć bądź przed sąd ogólnie właściwy dla pozwanego, bądź przed sąd, w którego obszarze właściwości praca jest, była lub miała być wykonywana.”;

b) § 2 otrzymuje brzmienie:

„§ 2. W sprawach z zakresu ubezpieczeń społecznych właściwy do rozpoznania sprawy jest sąd, w którego obszarze właściwości ma miejsce zamieszkania albo siedzibę strona odwołująca się od decyzji wydanej przez organ rentowy lub od orzeczenia wydanego przez wojewódzki zespół do spraw orzekania o niepełnosprawności, jak również występująca z żądaniem w pozostałych sprawach z zakresu ubezpieczeń społecznych wymienionych w art. 476 § 3. Jeżeli na tej podstawie nie można ustalić właściwego sądu, właściwy jest sąd, w którego obszarze właściwości ma siedzibę organ rentowy, a w sprawie, w której występuje wymieniony w art. 476 § 3 organ inny, niż rentowy – ten organ.”;

c) uchyla się § 2²;

d) § 3 otrzymuje brzmienie:

„§ 3. Sąd właściwy może na zgodny wniosek stron przekazać sprawę do rozpoznania innemu sądowi równorzędnemu, rozpoznającemu sprawy z zakresu prawa pracy lub ubezpieczeń społecznych, jeżeli przemawiają za tym względy celowości.”;

146) w art. 464 § 1 otrzymuje brzmienie:

„§ 1. Odrzucenie pozwu nie może nastąpić z powodu niedopuszczalności drogi sądowej, gdy do rozpoznania sprawy właściwy jest inny organ. W tym przypadku sąd przekaze mu sprawę. Jeżeli jednak organ ten uprzednio uznał się za niewłaściwy, sąd rozpozna sprawę.”;

147) w art. 467:

a) uchyla się § 1–3,

b) po § 3 dodaje się § 3¹ i 3² w brzmieniu:

„§ 3¹. Stronę wnoszącą pismo wszczynające postępowanie wzywa się do usunięcia jego braków tylko wówczas, gdy braki te uniemożliwiają nawet przeprowadzenie posiedzenia przygotowawczego, chociażby z udziałem tylko jednej strony.

§ 3². Posiedzenie przygotowawcze służy także usunięciu braków pisma wszczynającego postępowanie w zakresie niezbędnym do nadania sprawie prawidłowego biegu oraz, w razie potrzeby, ustaleniu przez sąd dowodów do przeprowadzenia z urzędu, a także wyjaśnieniu innych okoliczności istotnych dla prawidłowego i szybkiego rozpoznania sprawy.”;

c) § 4 otrzymuje brzmienie:

„§ 4. Jeżeli w sprawie z zakresu ubezpieczeń społecznych okaże się, że występują istotne braki w materiale, a jego uzupełnienie w postępowaniu sądowym byłoby połączone ze znacznymi trudnościami, przewodniczący może zwrócić organowi rentowemu akta sprawy w celu uzupełnienia materiału sprawy. To samo dotyczy przypadku, w którym decyzja organu rentowego nie zawiera:

- 1) podstawy prawnej i faktycznej;
- 2) wskazania sposobu wyliczenia świadczenia.”;

148) uchyla się art. 468;

149) art. 470 i 471 otrzymują brzmienie:

„Art. 470. Pozwany ma obowiązek zapewnić, by osoba reprezentująca go przy czynnościach sądu była obeznana ze stanem faktycznym sprawy i umocowana do zawarcia ugody.

Art. 471. Sąd i przewodniczący podejmują czynności tak, by termin posiedzenia, na którym sprawa ma zostać rozpoznana, przypadł nie później, niż miesiąc od zakończenia posiedzenia przygotowawczego, a jeżeli go nie prowadzono – nie później, niż sześć miesięcy od dnia wniesienia odpowiedzi na pozew. Jeżeli odpowiedź ta była dotknięta brakami termin ten biegnie od dnia usunięcia jej braków, a jeżeli jej nie wniesiono – od dnia upływu terminu do jej wniesienia.”;

150) art. 475¹ otrzymuje brzmienie:

„Art. 475¹. Przepisów art. 466, 467, 470 i 471 nie stosuje się do skargi kasacyjnej i do postępowania przed Sądem Najwyższym, wywołanego jej wniesieniem.”;

151) w art. 476 § 1 pkt 3 i § 5 pkt 1 lit. b oraz w art. 477⁶ § 1 wyrażenie „zakładu pracy” zastępuje się słowem „pracodawcy”;

152) w art. 477² § 2 otrzymuje brzmienie:

„§ 2. Uznając wypowiedzenie umowy o pracę za bezskuteczne albo przywracając pracownika do pracy, sąd na wniosek pracownika może w wyroku nałożyć na pracodawcę obowiązek dalszego zatrudnienia pracownika do czasu prawomocnego zakończenia postępowania.”;

153) art. 477⁷ otrzymuje brzmienie:

„Art. 477⁷. Przepisów art. 464, art. 467 § 31 i art. 470–473 nie stosuje się w sprawach, w których pracownik jest stroną pozwaną.”;

154) w art. 477⁹ uchyla się § 3²;

155) w art. 477¹¹ uchyla się § 3;

156) w art. 477¹³ uchyla się § 2;

157) w art. 477¹⁴ po § 2 dodaje się § 2¹ w brzmieniu:

„§ 2¹. Jeżeli decyzja nakładająca na ubezpieczonego zobowiązanie, ustalająca wymiar tego zobowiązania lub obniżająca świadczenie została wydana z rażącym naruszeniem przepisów o postępowaniu przed organem rentowym, sąd uchyla tę decyzję i przekazuje sprawę do ponownego rozpoznania organowi rentowemu.”;

158) art. 479³⁰ otrzymuje brzmienie:

„Art. 479³⁰. W przypadku wniesienia odwołania od decyzji Prezesa Urzędu, sąd ochrony konkurencji i konsumentów może, na wniosek strony, która wniosła odwołanie, wstrzymać wykonanie decyzji do czasu rozstrzygnięcia sprawy.”;

159) art. 479⁵² otrzymuje brzmienie:

„Art. 479⁵². W przypadku wniesienia odwołania od decyzji Prezesa Urzędu, sąd ochrony konkurencji i konsumentów może, na wniosek strony, która wniosła odwołanie, wstrzymać wykonanie decyzji do czasu rozstrzygnięcia sprawy.”;

160) art. 479⁶³ otrzymuje brzmienie:

„Art. 479⁶³. W przypadku wniesienia odwołania od decyzji Prezesa Urzędu, sąd ochrony konkurencji i konsumentów może, na wniosek strony, która wniosła odwołanie, wstrzymać do czasu rozstrzygnięcia sprawy wykonanie decyzji, jeżeli zachodzi niebezpieczeństwo wyrządzenia znacznej szkody lub spowodowania trudnych do odwrócenia skutków.”;

161) art. 479⁷⁴ otrzymuje brzmienie:

„Art. 479⁷⁴. W przypadku wniesienia odwołania od decyzji Prezesa Urzędu, sąd ochrony konkurencji i konsumentów może, na wniosek strony, która wniosła odwołanie, wstrzymać wykonanie decyzji do czasu rozstrzygnięcia sprawy.”;

162) po art. 479⁸⁸ dodaje się dział IV G w brzmieniu:

„DZIAŁ IVG

Postępowanie w sprawach gospodarczych

Art. 479⁸⁹. § 1. Przepisy niniejszego działu stosuje się w sprawach gospodarczych podlegających rozpoznaniu w procesie.

§ 2. W sprawach gospodarczych rozpoznawanych według przepisów niniejszego działu przepisy o innych postępowaniach odrębnych stosuje się w zakresie, w którym nie są sprzeczne z przepisami tego działu. Nie dotyczy to spraw gospodarczych rozpoznawanych w europejskim postępowaniu nakazowym, w europejskim

postępowaniu w sprawie drobnych roszczeń oraz w elektronicznym postępowaniu upominawczym.

Art. 479⁹⁰. W swym pierwszym piśmie procesowym strona podaje także swój adres poczty elektronicznej albo oświadcza, że nie posiada takiego adresu. W przypadku niedopełnienia tego obowiązku stosuje się art. 130.

Art. 479⁹¹. § 1. Sąd poucza strony o treści art. 479⁹², art. 479⁹³, art. 479⁹⁷ oraz art. 479⁹⁸.

§ 2. Pouczenia, o którym mowa w § 1, udziela się stronie niezwłocznie po złożeniu pierwszego pisma procesowego, a jeżeli było ono dotknięte brakami – po ich usunięciu. Doręczenie następuje na piśmie oraz na wskazany przez stronę adres poczty elektronicznej. Pouczenie doręcza się także bezpośrednio stronie, natomiast nie doręcza się go Prokuraturii Generalnej Rzeczypospolitej Polskiej ani pełnomocnikowi będącemu adwokatem, radcą prawnym lub rzecznikiem patentowym.

§ 3. Stronę, o której mowa w art. 479⁹³, nie zastępowaną przez adwokata, radcę prawnego, rzecznika patentowego lub Prokuraturę Generalną Rzeczypospolitej Polskiej, poucza się w myśl § 1 także przy pierwszej czynności sądu, na którą strona się stawiła.

§ 4. Stronę, której sąd mimo obowiązku nie udzielił pouczenia, o którym mowa w § 1, uważa się za pozbawioną możliwości obrony swych praw, chyba że zostanie wykazane, że nieudzielenie tego pouczenia nie miało wpływu na zachowanie tej strony w toku postępowania.

Art. 479⁹². § 1. Strona jest obowiązana w swym pierwszym piśmie procesowym powołać wszystkie twierdzenia i dowody pod rygorem utraty prawa ich powoływania w dalszym postępowaniu oraz oświadczyć, że powołała wszystkie twierdzenia i dowody.

§ 2. Jeżeli pierwsze pismo procesowe strony nie zawiera oświadczenia, o którym mowa w § 1, wzywa się stronę do powołania, w piśmie procesowym złożonym w terminie tygodnia od wezwania, wszystkich twierdzeń i dowodów pod rygorem utraty prawa ich powoływania w dalszym postępowaniu.

§ 3. W terminie tygodnia od wezwania strona może wnieść pismo procesowe, w którym jest obowiązana powołać wszystkie twierdzenia i dowody pod rygorem utraty prawa ich powoływania w dalszym postępowaniu. Pismo to doręcza się stronie przeciwnej wraz z odpisem pierwszego pisma procesowego.

§ 4. Spóźnione twierdzenia i dowody podlegają pominięciu, chyba że strona uprawdopodobni, że ich powołanie nie było możliwe albo że potrzeba powołania wynikła później. W takim przypadku dalsze twierdzenia i dowody na ich poparcie

powinny być powołane w terminie dwóch tygodni od dnia, w którym ich powołanie stało się możliwe lub wynikła potrzeba ich powołania.

Art. 479⁹³. § 1. Na wniosek strony, która nie jest przedsiębiorcą lub płaci zryczałtowany podatek dochodowy od osób fizycznych w formie karty podatkowej, sąd gospodarczy rozpozna sprawę z pominięciem przepisów niniejszego działu.

§ 2. Wniosek, o którym mowa w § 1, strona może złożyć najpóźniej przy pierwszej swej czynności po doręczeniu jej pouczenia, o którym mowa w art. 479⁹¹.

§ 3. Jeżeli strona wraz z wnioskiem nie okazała decyzji ustalającej wysokość podatku dochodowego w formie karty podatkowej, która stała się ostateczna nie wcześniej, niż rok i sześć miesięcy przed dniem złożenia wniosku, jest obowiązana uczynić to na żądanie strony przeciwnej zgłoszone w terminie tygodnia od powzięcia wiadomości o tym wniosku – pod rygorem przyjęcia, że nie wykazała swego uprawnienia. W tym samym terminie strona przeciwna może przedstawić dowód, że strona składająca wniosek nie jest uprawniona do jego złożenia.

§ 4. Po wydaniu postanowienia uprawnienie strony, o którym mowa w § 1, nie podlega dalszemu badaniu.

Art. 479⁹⁴. § 1. Przekazanie sprawy przez sąd gospodarczy innemu sądowi, a także odwrotnie w następstwie stwierdzenia, że sprawa jest sprawą gospodarczą albo nią nie jest, może nastąpić w terminie miesiąca od dnia wniesienia odpowiedzi na pozew, jeżeli odpowiedź ta była dotknięta brakami – od dnia usunięcia jej braków, a jeżeli jej nie wniesiono – od dnia upływu terminu do jej wniesienia.

§ 2. Ograniczenia powyższego nie stosuje się, gdyby nieprzekazanie sprawy prowadziło do nieważności postępowania.

§ 3. Sprawę, która nie jest sprawą gospodarczą, a której nie przekazano ze względu na upływ terminu z § 1, sąd gospodarczy rozpoznaje z pominięciem przepisów niniejszego rozdziału. Także sprawę gospodarczą, której nie przekazano sądowi gospodarczemu ze względu na upływ terminu z § 1, rozpoznaje się z pominięciem przepisów niniejszego rozdziału.

Art. 479⁹⁵. § 1. W toku postępowania nie można występować z nowymi roszczeniami zamiast lub obok dotychczasowych. Jednakże w przypadku zmiany okoliczności powód może żądać, zamiast pierwotnego przedmiotu sporu, jego wartości lub innego przedmiotu, a w sprawach o świadczenie powtarzające się może nadto rozszerzyć powództwo o świadczenia za kolejne okresy.

§ 2. Przepisów art. 177 § 1 pkt 5, art. 194–196, art. 198 ani art. 205 nie stosuje się.

§ 3. Powództwo wzajemne jest niedopuszczalne.

§ 4. Niewłaściwości dającej się usunąć za pomocą umowy stron sąd nie bierze pod rozwagę z urzędu, a jedynie na zarzut pozwanego, zgłoszony i należycie uzasadniony przed wdaniem się w spór co do istoty sprawy.

§ 5. Przewodniczący i sąd są obowiązani podejmować czynności tak, by rozstrzygnięcie w sprawie zapadło nie później, niż sześć miesięcy od dnia wniesienia odpowiedzi na pozew. Jeżeli odpowiedź ta była dotknięta brakami termin ten biegnie od dnia usunięcia jej braków, a jeżeli jej nie wniesiono – od dnia upływu terminu do jej wniesienia.

§ 6. Termin określony w pierwszym i drugim zdaniu art. 182 § 1 wynosi sześć miesięcy, a w zdaniu trzecim – rok.

§ 7. Termin określony w art. 408 wynosi pięć lat. W sytuacji określonej w art. 401¹ termin ten wynosi dziesięć lat.

Art. 479⁹⁶. § 1. Strony mogą się umówić o wyłączenie pewnego rodzaju dowodów, w szczególności z zeznań świadków lub z opinii biegłych, w sprawie z określonego stosunku prawnego powstałego na podstawie umowy (umowa dowodowa).

§ 2. Umowę dowodową można zawrzeć na piśmie pod rygorem nieważności albo ustnie przed sądem. W przypadku wątpliwości uważa się, że umowa późniejsza utrzymuje w mocy te postanowienia umowy wcześniejszej, które da się z nią pogodzić.

§ 3. Umowa dowodowa zawarta pod warunkiem lub z zastrzeżeniem terminu jest w całości nieważna.

§ 4. Zarzut nieważności lub bezskuteczności umowy dowodowej można podnieść najpóźniej na posiedzeniu, na którym powołano się na umowę, a jeśli uczyniono to w piśmie procesowym – najpóźniej w następnym piśmie procesowym albo na najbliższym posiedzeniu.

§ 5. Objęcie umową dowodu przeprowadzonego przed sądem przed jej zawarciem nie pozbawia go mocy dowodowej.

§ 6. Sąd nie dopuści z urzędu dowodu wyłączonego umową, chyba że zobowiązuje go do tego przepis szczególny.

§ 7. Fakty, które miałyby zostać wykazane dowodami wyłączonymi przez umowę, sąd może ustalić na podstawie twierdzeń stron, biorąc pod uwagę całokształt okoliczności sprawy. Jeżeli ustalenia wymaga rozmiar należnego świadczenia, przepis art. 322 stosuje się odpowiednio.

Art. 479⁹⁷. Dowód z zeznań świadka sąd może dopuścić jedynie wtedy, gdy po wyczerpaniu innych środków dowodowych lub w ich braku pozostały niewyjaśnione fakty istotne dla rozstrzygnięcia sprawy.

Art. 479⁹⁸. Czynność strony, w szczególności oświadczenie woli lub wiedzy, z którą prawo łączy nabycie, utratę lub zmianę uprawnienia strony w zakresie danego stosunku prawnego, może być wykazana tylko dokumentem, o którym mowa w art. 77³ Kodeksu cywilnego chyba że strona wykaze, że nie może przedstawić dokumentu z przyczyn od niej niezależnych.

Art. 479⁹⁹. Niezależnie od wyniku sprawy sąd może obciążyć kosztami procesu w całości lub w części stronę, która przed wytoczeniem powództwa zaniechała próby dobrowolnego rozwiązania sporu, uchyliła się od udziału w niej lub uczestniczyła w niej w złej wierze i przez to przyczyniła się do zbędnego wytoczenia powództwa lub wadliwego określenia przedmiotu sprawy.

Art. 479¹⁰⁰. Do wyroku sądu pierwszej instancji zasądzającego świadczenie w pieniądzu lub w rzeczach zamiennych stosuje się odpowiednio art. 492 § 1–2.”;

163) rozdział 1 działu V tytułu VII księgi pierwszej części pierwszej otrzymuje brzmienie:

„Rozdział 1

Przepisy wspólne

„Art. 479¹⁰¹. § 1. Sąd wydaje nakaz zapłaty, jeżeli powód dochodzi roszczenia pieniężnego albo świadczenia innych rzeczy zamiennych, a w innych przypadkach – jeżeli przepis szczególny tak stanowi.

§ 2. Po utracie mocy lub uchyleniu nakazu zapłaty albo w braku podstaw do jego wydania sąd rozpoznaje sprawę według przepisów ogólnych lub w postępowaniu odrębnym właściwym dla danej sprawy, chyba że przepisy szczególne przewidują inny skutek, w szczególności umorzenie postępowania.

Art. 479¹⁰². § 1. W nakazie zapłaty sąd nakazuje pozwanemu, by w terminie dwóch tygodni od dnia doręczenia zaspokoił roszczenie w całości wraz z kosztami albo wniósł środek zaskarżenia.

§ 2. Jeżeli pozwany mieszka lub ma siedzibę za granicą, a nie ma przedstawiciela w kraju, termin powyższy wynosi miesiąc.

§ 3. Nakaz zapłaty doręcza się stronom; pozwanemu z odpisem pozwu, z odpisami załączników do pozwu oraz z pouczeniem o trybie zaskarżenia nakazu i o skutkach jego niezaskarżenia.

§ 4. Nakaz zapłaty, od którego nie wniesiono środka zaskarżenia, ma skutki prawomocnego wyroku.

§ 5. Jeżeli po wydaniu nakazu zapłaty okaże się, że pozwany w chwili wniesienia pozwu nie miał zdolności sądowej, zdolności procesowej albo organu powołanego do jego reprezentowania, a braki te nie zostały usunięte w wyznaczonym terminie zgodnie z przepisami kodeksu, sąd z urzędu uchyla nakaz zapłaty i wydaje odpowiednie postanowienie.

Art. 479¹⁰³. § 1. Środek zaskarżenia od nakazu zapłaty wnosi się do sądu, w którym wydano nakaz zapłaty.

§ 2. W piśmie zawierającym środek zaskarżenia od nakazu zapłaty pozwany powinien wskazać, czy zaskarża nakaz w całości, czy w części oraz przedstawić zarzuty, które pod rygorem ich utraty należy zgłosić przed wdaniem się w spór co do istoty sprawy.

§ 3. Sąd odrzuca środek zaskarżenia niedopuszczalny, spóźniony, nieopłacony lub dotknięty brakami, których nie usunięto mimo wezwania.

Art. 479¹⁰⁴. § 1. Nakaz zapłaty sąd wydaje na posiedzeniu niejawnym.

§ 2. Czynności w sprawie, włączając wydanie nakazu zapłaty i postanowienia, a wyłączając przygotowanie i prowadzenie rozprawy oraz wydanie wyroku, może wykonywać referendarz sądowy.”;

164) art. 484¹ otrzymuje brzmienie:

„Art. 484¹. Nakaz zapłaty w postępowaniu nakazowym wydaje się na wniosek powoda zgłoszony w pozwie.”;

165) w art. 485:

a) § 1 otrzymuje brzmienie:

„§ 1. Nakaz zapłaty wydaje się, jeżeli fakty uzasadniające dochodzone żądanie są udowodnione dołączonym do pozwu:

- 1) dokumentem urzędowym;
- 2) zaakceptowanym przez dłużnika rachunkiem;
- 3) wezwaniem dłużnika do zapłaty i pisemnym oświadczeniem dłużnika o uznaniu długu.”,

b) uchyla się § 3;

c) § 4 otrzymuje brzmienie:

„§ 4. Jeżeli nie dołączono oryginału weksla lub czeku, przewodniczący wzywa powoda do ich złożenia do akt pod rygorem zwrotu pozwu na podstawie art. 130.”;

166) art. 486 otrzymuje brzmienie:

„Art. 486. W sprawach, o których mowa w art. 485 § 2a, przewodniczący i sąd podejmują czynności tak, by pierwsze posiedzenie wyznaczone w celu wydania nakazu zapłaty, rozpoznania sprawy lub nadania jej innego biegu odbyło się nie później niż dwa miesiące od dnia wniesienia pozwu, a jeżeli pozew był dotknięty brakami – od dnia ich usunięcia.”;

167) uchyla się art. 491;

168) uchyla się art. 492¹;

169) art. 493 otrzymuje brzmienie:

„Art. 493. § 1. Od nakazu zapłaty pozwany może wnieść zarzuty.

§ 2. W piśmie zawierającym zarzuty pozwany powinien także wymienić fakty, z których wywodzi swe żądania i dowody na potwierdzenie każdego z nich.

§ 3. W postępowaniu po wniesieniu zarzutów:

- 1) nie stosuje się przepisów art. 194–196 ani art. 198;
- 2) powództwo wzajemne jest niedopuszczalne;
- 3) nie można występować z nowymi roszczeniami zamiast lub obok dotychczasowych; jednakże w przypadku zmiany okoliczności powód może żądać zamiast pierwotnego przedmiotu sporu jego wartości lub innego przedmiotu, a w sprawach o świadczenie powtarzające się może nadto rozszerzyć żądanie pozwu o świadczenia za dalsze okresy.

§ 4. Jeżeli zachodzą podstawy do odrzucenia pozwu lub umorzenia postępowania, sąd z urzędu postanowieniem uchyla nakaz zapłaty i wydaje odpowiednie rozstrzygnięcie. W innym przypadku sąd wydaje wyrok, którym w całości lub w części utrzymuje nakaz zapłaty w mocy albo go uchyla i orzeka o żądaniu pozwu.”;

170) uchyla się art. 494–496;

171) art. 497 otrzymuje brzmienie:

„Art. 497. § 1. W przypadku cofnięcia zarzutów sąd stwierdza postanowieniem, że nakaz zapłaty pozostaje w mocy. Przepisy o kosztach w przypadku cofnięcia pozwu oraz art. 203 § 3 stosuje się odpowiednio.

§ 2. W przypadku, o którym mowa w art. 203 § 4 sąd może uznać cofnięcie zarzutów za niedopuszczalne.”;

172) uchyla się art. 497¹–498;

173) art. 499 otrzymuje brzmienie:

„Art. 499. Sąd wydaje nakaz zapłaty w postępowaniu upominawczym w sprawach określonych w art. 479¹⁰¹ § 1, chyba że według treści pozwu:

- 1) roszczenie jest oczywiście bezzasadne;
- 2) twierdzenia co do faktów budzą wątpliwość;
- 3) zaspokojenie roszczenia zależy od świadczenia wzajemnego.”;

174) uchyla się art. 502–504;

175) w art. 505:

a) § 1 otrzymuje brzmienie:

„§ 1. Od nakazu zapłaty w postępowaniu upominawczym pozwany może wnieść sprzeciw.”,

b) § 3 otrzymuje brzmienie:

„§ 3. Na wniosek strony sąd wyda postanowienie stwierdzające utratę mocy nakazu zapłaty w postępowaniu upominawczym w całości lub w części.”;

176) art. 505¹ otrzymuje brzmienie:

„Art. 505¹. § 1. W postępowaniu uproszczonym rozpoznaje się sprawy o świadczenie, jeżeli wartość przedmiotu sporu nie przekracza dwudziestu tysięcy złotych, a w sprawach o roszczenia z rękojmi lub gwarancji – jeżeli wartość przedmiotu umowy nie przekracza tej kwoty.

§ 2. Spośród spraw wymienionych w paragrafie poprzedzającym nie rozpoznaje się w postępowaniu uproszczonym spraw:

- 1) należących do właściwości sądów okręgowych;
- 2) małżeńskich i ze stosunków między rodzicami a dziećmi;
- 3) z zakresu prawa pracy rozpoznawanych z udziałem ławników;
- 4) z zakresu ubezpieczeń społecznych, z wyjątkiem spraw wymienionych w art. 477⁸ § 2 pkt 1–4 i spraw o rentę.

§ 3. Sąd może rozpoznać sprawę z pominięciem przepisów o postępowaniu uproszczonym, jeżeli może to przyczynić się do sprawniejszego rozwiązania sporu.”;

177) uchyla się art. 505²;

178) w art. 505³ § 2 otrzymuje brzmienie:

„§ 2. Połączenie kilku roszczeń w jednym pozwie jest dopuszczalne tylko wtedy, gdy wynikają z tego samego stosunku prawnego lub z kilku stosunków prawnych tego samego rodzaju. W przypadku niedopuszczalnego połączenia w jednym pozwie kilku roszczeń przewodniczący zarządza zwrot pozwu, stosując art. 130¹.”;

179) w art. 505⁶ uchyla się § 2;

180) art. 505⁷ otrzymuje brzmienie:

„Art. 505⁷. § 1. Ilekroć ustalenie zasadności lub wysokości świadczenia powinno nastąpić przy zastosowaniu wiadomości specjalnych, od uznania sądu zależy powzięcie samodzielnej oceny opartej na rozważeniu wszystkich okoliczności sprawy albo zasięgnięcie opinii biegłego.

§ 2. Opinie biegłego nie zasięga się, jeżeli jej przewidywany koszt miałby przekroczyć wartość przedmiotu sporu, chyba że uzasadniają to wyjątkowe okoliczności.

§ 3. Złożenie zeznań przez świadka nie stoi na przeszkodzie zasięgnięciu jego opinii jako biegłego, także co do faktów, o których zeznał (świadek-ekspert), nawet jeżeli uprzednio sporządził opinię na zlecenie podmiotu innego, niż sąd.”;

181) w art. 505⁸:

a) uchyla się § 1 i 2,

b) dodaje się § 4 w brzmieniu:

„§ 4. W sprawach, w których wartość przedmiotu sporu nie przekracza tysiąca złotych, uzasadnienie wyroku ogranicza się do wyjaśnienia podstawy prawnej wyroku z przytoczeniem przepisów prawa. Od uznania sądu opartego na ocenie wszystkich okoliczności sprawy zależy rozszerzenie tego uzasadnienia o pozostałą treść wymaganą przez art. 328 § 2.”;

182) w art. 505¹⁰ uchyla się § 2;

183) w art. 505¹² po § 1 dodaje się § 1¹ w brzmieniu:

„§ 1¹. W sprawach określonych w art. 505⁸ § 4 zaskarżony wyrok może zostać uchylony tylko w przypadkach określonych w art. 386 § 2 i 3.”;

184) w art. 505¹⁴ § 1 otrzymuje brzmienie:

„§ 1. W postępowaniu uproszczonym w sprawach z zakresu prawa pracy przepisów art. 466, art. 477 i art. 477¹ nie stosuje się.”;

185) w art. 505²⁵ uchyla się § 1;

186) w art. 505²⁸ dotychczasową treść oznacza się jako § 1 i dodaje się po nim § 2 w brzmieniu:

„§ 2. Nie wydaje się nakazu zapłaty, jeżeli:

1) powód dochodzi roszczenia innego niż pieniężne,

2) doręczenie pozwanemu nakazu miałoby nastąpić poza granicami kraju.”;

187) art. 505²⁹ otrzymuje brzmienie:

„Art. 505²⁹. § 1. W elektronicznym postępowaniu upominawczym nie stosuje się przepisów o postępowaniach odrębnych innych niż wymienione w art. 505²⁸ § 1 oraz przepisów art. 139 § 5, art. 139¹ i art. 130^{1a}.

§ 2. Postanowienia wydane na posiedzeniu niejawnym, które podlegają zaskarżeniu, uzasadnia się z urzędu. Termin do wniesienia zażalenia wynosi tydzień od dnia doręczenia postanowienia z uzasadnieniem.

§ 3. Przepis § 2 stosuje się odpowiednio do zarządzeń przewodniczącego.

§ 4. Postanowienia wydane na podstawie art. 505³³ i 505³⁴ doręcza się z urzędu tylko powodowi.”;

188) w art. 505³² uchyla się § 4;

189) art. 505³³ i 505³⁴ otrzymują brzmienie:

„Art. 505³³. W przypadku braku podstaw do wydania nakazu zapłaty sąd umarza postępowanie.

Art. 505³⁴. § 1. Jeżeli pozwany, pomimo powtórzenia zawiadomienia zgodnie z art. 139 § 1, nie odebrał nakazu zapłaty, a w sprawie nie doręczono mu wcześniej żadnego pisma w sposób przewidziany w art. 131-138 i nie ma zastosowania art. 139 § 2 i 3 lub inny przepis szczególny przewidujący skutek doręczenia, nakaz zapłaty uznaje się za doręczony, o ile adres, pod którym pozostawiono zawiadomienia, jest zgodny z adresem ujawnionym w rejestrze PESEL. W przeciwnym przypadku stosuje się § 2.

§ 2. Jeżeli po wydaniu nakazu zapłaty okaże się, że nie można go doręczyć pozwanemu w kraju, sąd z urzędu uchyla nakaz zapłaty i umarza postępowanie, chyba że powód w wyznaczonym terminie, nie dłuższym od miesiąca, usunie przeszkodę w doręczeniu nakazu zapłaty. Wezwanie do usunięcia przeszkody nie podlega powtórzeniu.”;

190) art. 505³⁶-505³⁸ otrzymują brzmienie:

„Art. 505³⁶. W przypadku wniesienia sprzeciwu sąd umarza postępowanie w zakresie, w którym nakaz zapłaty utracił moc.

Art. 505³⁷. § 1. W przypadku umorzenia postępowania każda ze stron ponosi koszty procesu związane ze swym udziałem w sprawie.

§ 2. Jeżeli w terminie trzech miesięcy od wydania postanowienia o umorzeniu elektronicznego postępowania upominawczego powód wytoczy przeciwko pozwanemu powództwo o to samo roszczenie w postępowaniu innym niż elektroniczne postępowanie upominawcze, skutki prawne, które ustawa wiąże z wytoczeniem powództwa, następują z dniem wytoczenia powództwa w elektronicznym postępowaniu

upominawczym. Na żądanie stron sąd rozpoznając sprawę uwzględni koszty poniesione przez strony w elektronicznym postępowaniu upominawczym.

Art. 505³⁸. Rozpoznanie zażalenia na postanowienie wydane w elektronicznym postępowaniu upominawczym, jak również na postanowienie wydane w postępowaniu o nadanie klauzuli wykonalności tytułowi wykonawczemu wydanemu w tym postępowaniu, następuje w składzie jednego sędziego. W postępowaniu toczącym się na skutek zażalenia przepisy art. 505³⁰ § 2 i art. 505³¹ stosuje się odpowiednio.”;

191) w art. 508 dodaje się § 4 w brzmieniu:

„§ 4. Przepisu art. 48¹ nie stosuje się w sprawach rozpoznawanych w postępowaniu wieczystoksięgowym i w postępowaniu rejestrowym, a także w sprawach z zakresu prawa spadkowego, z wyjątkiem spraw o stwierdzenie nabycia spadku i przedmiotu zapisu windykacyjnego oraz o dział spadku.”;

192) w art. 509¹ § 2 otrzymuje brzmienie:

„§ 2. Czynności w postępowaniach dotyczących rejestrów i ewidencji prowadzonych przez sądy może wykonywać referendarz sądowy, z wyjątkiem przygotowania i prowadzenia rozprawy, wystąpienia z pytaniem do Trybunału Konstytucyjnego, odmowy wpisu partii politycznej do ewidencji, wykreślenia wpisu partii politycznej z ewidencji oraz zawieszenia wydawania dziennika lub czasopisma.”;

193) po art. 511¹ dodaje się art. 511² w brzmieniu:

„Art. 511². § 1. Złożenie odpowiedzi na wniosek jest obowiązkowe tylko gdy przewodniczący tak zarządzi.

§ 2. Posiedzenie przygotowawcze można wyznaczyć niezależnie od złożenia odpowiedzi na wniosek.”;

194) uchyla się art. 517;

195) w art. 518¹ dodaje się § 1¹ w brzmieniu:

„§ 1¹. Na orzeczenie referendarza sądowego służy skarga także w przypadkach, w których na postanowienie sądu służyłaby apelacja.”;

196) uchyla się art. 519;

197) w art. 730¹ § 1 otrzymuje brzmienie:

„§ 1. Udzielenia zabezpieczenia może żądać każda strona lub uczestnik postępowania, jeżeli uprawdopodobni roszczenie oraz interes prawny w udzieleniu zabezpieczenia, a jeżeli żądanie zabezpieczenia zgłoszono przed wszczęciem postępowania – także istnienie przeszkody do wniesienia pisma wszczynającego postępowanie w sprawie.”;

198) w art. 735 § 1 otrzymuje brzmienie:

„§ 1. Postanowienia w przedmiocie zabezpieczenia sąd wydaje na posiedzeniu niejawnym, chyba że przepis szczególny stanowi inaczej lub sąd uzna za celowe przeprowadzenie rozprawy.”,

199) w art. 740:

a) § 1 otrzymuje brzmienie:

„§ 1. Wydane na posiedzeniu niejawnym postanowienie o odmowie udzielenia zabezpieczenia, jak również postanowienie o udzieleniu zabezpieczenia, które podlega wykonaniu przez organ egzekucyjny oraz dalsze postanowienia dotyczące tego zabezpieczenia, sąd doręcza tylko uprawnionemu, chyba że przepis szczególny stanowi inaczej. Doręczenia obowiązanemu postanowienia o udzieleniu zabezpieczenia dokonuje organ egzekucyjny równocześnie z przystąpieniem do wykonania postanowienia.”,

b) po § 3 dodaje się § 4 w brzmieniu:

„§ 4. Przepisy § 1 i 2 stosuje się także do postanowień w przedmiocie zabezpieczenia przez obciążenie nieruchomości hipoteką przymusową. Doręczenia obowiązanemu postanowienia o udzieleniu zabezpieczenia dokonuje sąd prowadzący księgę wieczystą równocześnie z doręczeniem orzeczenia w przedmiocie wniosku o wpis hipoteki.”;

200) w art. 741 dotychczasową treść oznacza się jako § 1 i dodaje się § 2 i 3 w brzmieniu:

„§ 2. Zażalenie rozpoznaje sąd, który wydał zaskarżone postanowienie, w składzie trzech sędziów.

§ 3. Sąd może uchylić zaskarżone postanowienie tylko w przypadku nieważności postępowania.”;

201) w art. 742 § 2 otrzymuje brzmienie:

„§ 2. Przed wydaniem postanowienia w przedmiocie uchylenia lub ograniczenia zabezpieczenia sąd wysłucha uprawnionego.”;

202) uchyla się art. 748;

203) uchyla się art. 760 § 2;

204) art. 767^{3a} otrzymuje brzmienie:

„Art. 767^{3a}. § 1. Wniesienie skargi na postanowienie referendarza sądowego nie powoduje utraty mocy zaskarżonego postanowienia.

§ 2. Jeżeli wniesiono skargę na postanowienie referendarza sądowego wydane w trybie art. 395 § 2, ponowne wydanie postanowienia w tym trybie przez referendarza sądowego nie jest dopuszczalne.

§ 3. Sąd rozpoznaje skargę w składzie jednego sędziego jako sąd drugiej instancji. Po rozpoznaniu skargi sąd utrzymuje w mocy lub zmienia zaskarżone postanowienie, stosując odpowiednio przepisy o zażaleniu.”;

205) w art. 767⁴ po § 1 dodaje się § 1¹ w brzmieniu:

„§ 1¹. Zażalenie rozpoznaje sąd, który wydał zaskarżone postanowienie, w składzie trzech sędziów.”;

206) w art. 794² § 1 otrzymuje brzmienie:

„§ 1. Postanowienia wydane na posiedzeniach niejawnych w postępowaniach przewidzianych w niniejszym dziale sąd doręcza tylko wierzycielowi. Postanowienie co do nadania klauzuli wykonalności, o której mowa w art. 783 § 4, doręcza się w sposób przewidziany w art. 131¹.”;

207) w art. 820³ § 2 otrzymuje brzmienie:

„§ 2. Komornik podejmie na wniosek wierzyciela postępowanie zawieszone na podstawie § 1, jeżeli sąd lub referendarz sądowy, przed którym sprawa się toczyła albo się toczy, stwierdzi, że doręczenie wyroku zaocznego lub nakazu zapłaty było prawidłowe, albo – w przypadku ponownego doręczenia – że upłynął termin do wniesienia środka zaskarżenia, chyba że zachodzi inna podstawa zawieszenia postępowania albo postępowanie podlega umorzeniu. W tym celu sąd albo referendarz sądowy postanowi wydać na wniosek wierzyciela odpowiednie zaświadczenie.”;

208) w art. 840 w § 1 pkt 2 otrzymuje brzmienie:

„2) po powstaniu tytułu egzekucyjnego nastąpiło zdarzenie, wskutek którego zobowiązanie wygasło albo nie może być egzekwowane; gdy tytułem jest orzeczenie sądowe, dłużnik może oprzeć powództwo także na zdarzeniach, które nastąpiły po zamknięciu rozprawy, a także na zarzucie spełnienia świadczenia lub potrącenia, jeżeli zgłoszenie tego zarzutu w sprawie było z mocy ustawy niedopuszczalne.”;

209) w art. 1064³ uchyla się § 1.

Art. 2. W ustawie z dnia 24 czerwca 1994 r. o własności lokali (Dz. U. z 2018 r. poz.

716) w art. 15 uchyla się ust. 2.

Art. 3. W ustawie z dnia 27 lipca 2001 r. – Prawo o ustroju sądów powszechnych (Dz. U. z 2018 r. poz. 23, z późn. zm. ³) wprowadza się następujące zmiany:

1) po art. 10 dodaje się art. 10a i 10b w brzmieniu:

„Art. 10a. Sądy gospodarcze rozpoznają sprawy gospodarcze oraz inne sprawy z zakresu prawa gospodarczego i cywilnego należące do ich właściwości z mocy

przepisów odrębnych. Sądami gospodarczymi są powołane do tego wydziały sądów powszechnych.

Art. 10b. § 1. Sprawami gospodarczymi są sprawy ze stosunków cywilnych między przedsiębiorcami w zakresie prowadzonej przez nich działalności gospodarczej.

§ 2. Ponadto sprawami gospodarczymi są sprawy:

- 1) określone w ustępie poprzedzającym, choćby którakolwiek ze stron zaprzestała prowadzenia działalności gospodarczej;
- 2) ze stosunku spółki oraz dotyczące roszczeń, o których mowa w art. 291–300 i art. 479–490 ustawy z dnia 15 września 2000 r. – Kodeks spółek handlowych (Dz.U. z 2017 r. poz. 1577 z późn. zm. w Dz.U. z 2018 r. poz. 398, 650);
- 3) przeciwko przedsiębiorcom o zaniechanie naruszania środowiska i przywrócenie do stanu poprzedniego lub o naprawienie szkody z tym związanej oraz o zakazanie albo ograniczenie działalności zagrażającej środowisku;
- 4) z umów o roboty budowlane oraz ze związanych z procesem budowlanym umów służących wykonaniu robót budowlanych;
- 5) z umów leasingu;
- 6) przeciwko osobom odpowiadającym za dług przedsiębiorcy, także posiłkowo lub solidarnie, z mocy ustawy lub czynności prawnej;
- 7) między organami przedsiębiorstwa państwowego;
- 8) między przedsiębiorstwem państwowym lub jego organami a jego organem założycielskim lub organem sprawującym nadzór;
- 9) z zakresu prawa upadłościowego i restrukturyzacyjnego;
- 10) o nadanie klauzuli wykonalności tytułowi egzekucyjnemu, którym jest orzeczenie sądu gospodarczego prawomocne lub podlegające natychmiastowemu wykonaniu albo ugoda zawarta przed tym sądem;
- 11) o pozbawienie wykonalności tytułu wykonawczego opartego na prawomocnym lub podlegającym natychmiastowemu wykonaniu orzeczeniu sądu gospodarczego albo ugodzie zawartej przed tym sądem;
- 12) określone jako takie przez odrębne przepisy.

§ 3. Nie są sprawami gospodarczymi sprawy:

- 1) o podział majątku wspólnego wspólników spółki cywilnej po jej ustaniu;
- 2) o wierzytelność nabytą od osoby nie będącej przedsiębiorcą, chyba że wierzytelność ta powstała ze stosunku prawnego w zakresie działalności gospodarczej prowadzonej przez wszystkie jego strony.”;

- 2) w art. 49 dodaje się § 3 w brzmieniu:

„§ 3. Przepisy § 1 i 2 stosuje się także gdy czynu określonego w § 1 dopuszczono się w piśmie złożonym w sądzie lub za pośrednictwem środków komunikowania się na odległość, o ile istnieje pewność co do osoby sprawcy.”;
- 3) w art. 147 § 1 otrzymuje brzmienie:

„§ 1. Do wykonywania określonych w ustawach czynności należących do sądów w zakresie ochrony prawnej zatrudniani są w sądach referendarze sądowi i starsi referendarze sądowi, zwani dalej „referendarzami”.”;
- 4) w art. 150 § 4 otrzymuje brzmienie:

„§ 4. Przed podjęciem po raz pierwszy pracy na stanowisku referendarza referendarz sądowy wobec prezesa sądu okręgowego, a referendarz zatrudniony w sądzie apelacyjnym – wobec prezesa tego sądu składa ślubowanie według następującej roty:
„Ślubuję uroczyście na powierzonym mi stanowisku referendarza służyć wiernie Rzeczypospolitej Polskiej, sumiennie i starannie wykonywać obowiązki urzędowe, przestrzegać prawa, kierować się zasadami godności i uczciwości oraz dochować tajemnicy prawnie chronionej.”; składający ślubowanie może dodać zwrot: „Tak mi dopomóż Bóg.”.”;
- 5) w art. 151 § 2 i 3 otrzymują brzmienie:

„§ 2. Referendarze zatrudnieni w sądach mających siedziby w obszarze właściwości tego samego sądu okręgowego co najmniej raz w roku odbywają zebranie referendarzy okręgu. Zebranie zwołuje prezes sądu okręgowego.
§ 3. Zebranie referendarzy okręgu zajmuje stanowisko we wszystkich sprawach istotnych dla wykonywania zadań przez referendarzy, wybiera na okres kadencji przedstawiciela i reprezentuje referendarzy okręgu wobec organów sądów. Przewodniczącym zebrania referendarzy okręgu jest referendarz najstarszy wiekiem, chyba że zebranie wybierze innego przewodniczącego.”;
- 6) w art. 151a § 2 pkt 3 otrzymuje brzmienie:

„3) gdy wymaga tego wzgląd na powagę stanowiska referendarza, na wniosek kolegium właściwego sądu.”.
- 7) po art. 175g dodaje się art. 175h w brzmieniu:

„Art. 175h. § 1. Minister Sprawiedliwości tworzy system teleinformatyczny zapewniający stronom i uczestnikom postępowań oraz ich przedstawicielom ustawowym i pełnomocnikom, a także innym podmiotom uprawnionym lub upoważnionym z mocy

odrębnych przepisów, dostęp do informacji o sprawie sądowej oraz dostęp do wytworzonych przez sąd dokumentów pochodzących z sądowych systemów teleinformatycznych prowadzonych w celu obsługi postępowania sądowego (Portal Informacyjny) oraz administruje tym systemem.

§ 2. Minister Sprawiedliwości może wyznaczyć sąd do prowadzenia zadania, o którym mowa w § 1.

§ 3. Minister Sprawiedliwości w drodze rozporządzenia określa sposób przekazywania danych między systemami sądowymi a systemem, o którym mowa w § 1, zakres danych obligatoryjnie przekazywanych z systemów sądowych, zasady tworzenia kont zapewniających dostęp do udostępnianych danych oraz sposób identyfikacji użytkowników systemu teleinformatycznego, uwzględniając konieczność udostępnienia użytkownikom systemu wyłącznie danych, do których mają dostęp zapoznając się z zawartością akt sądowych.

Art. 4. W ustawie z dnia 28 lipca 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (Dz. U. z 2018 r. poz. 300 z późn. zm.⁴) wprowadza się następujące zmiany:

- 1) w art. 3 w ust. 2 po pkt 1 dodaje się pkt 1a w brzmieniu:
„1a) oświadczenie o rozszerzeniu powództwa lub o jego zmianie w sposób powodujący wzrost wartości przedmiotu sporu;”;
- 2) w art. 4 uchyla się ust. 3;
- 3) w art. 5 ust. 3 otrzymuje brzmienie:
„3. Wydatki związane z doręczaniem pism sądowych nie obciążają stron, z wyjątkiem kosztów doręczenia przez komornika oraz dodatkowych kosztów doręczenia za granicą, w tym kosztów tłumaczenia.”;
- 4) w art. 8 ust. 2 otrzymuje brzmienie:
„2. Postanowienie w przedmiocie kosztów sądowych może wydać także referendarz sądowy.”;
- 5) art. 12 i 13 otrzymują brzmienie:
„Art. 12. Opłatę stałą pobiera się w sprawach o prawa niemajątkowe oraz we wskazanych w ustawie niektórych sprawach o prawa majątkowe, w wysokości jednakowej, niezależnie od wartości przedmiotu sporu lub wartości przedmiotu zaskarżenia. Opłata stała nie może być niższa niż 30 złotych i wyższa niż 10 000 złotych.

⁴ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2018 r. poz.398, 770, 914.

Art. 13. 1. W sprawach o prawa majątkowe pobiera się opłatę stałą od pozwu, przy wartości przedmiotu sporu, a od apelacji, przy wartości przedmiotu zaskarżenia:

- 1) do 250 złotych – 30 złotych;
- 2) ponad 250 złotych do 500 złotych – 100 złotych;
- 3) ponad 500 złotych do 1 000 złotych – 150 złotych;
- 4) ponad 1 000 złotych do 2 000 złotych – 200 złotych;
- 5) ponad 2 000 złotych do 4 000 złotych – 300 złotych;
- 6) ponad 4 000 złotych do 6 000 złotych – 400 złotych;
- 7) ponad 6 000 złotych do 8 000 złotych – 500 złotych;
- 8) ponad 8 000 złotych do 10 000 złotych – 600 złotych;
- 9) ponad 10 000 złotych do 12 500 złotych – 700 złotych;
- 10) ponad 12 500 złotych do 15 000 złotych – 800 złotych;
- 11) ponad 15 000 złotych do 18 000 złotych – 900 złotych;
- 12) ponad 18 000 złotych do 20 000 złotych – 1 000 złotych;

2. W sprawach o prawa majątkowe pobiera się opłatę stosunkową od pozwu, przy wartości przedmiotu sporu, a od apelacji, przy wartości przedmiotu zaskarżenia:

- 1) ponad 20 000 złotych do 4 000 000 złotych – 5%;
- 2) ponad 4 000 000 złotych – 200 000 zł i 0,5% od nadwyżki ponad 4 000 000 złotych, nie więcej jednak, niż 500 000 złotych.

3. W sprawach o roszczenia wynikające z czynności bankowych, o których mowa w art. 5 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. – Prawo bankowe (Dz. U. z 2017 r. poz. 1876 z późn. zm.⁵) od strony będącej konsumentem lub osobą fizyczną prowadzącą gospodarstwo rodzinne, przy wartości przedmiotu sporu lub zaskarżenia wynoszącej ponad 20 000 złotych pobiera się opłatę stałą w kwocie 1 000 złotych.

4. W sprawach, w których powód będący konsumentem podjął próbę rozwiązania sporu poprzez złożenie wniosku o rozpatrzenie sporu przez właściwy sąd polubowny ustanowiony ustawą do rozpatrywania sporów konsumenckich albo o wszczęcie postępowania w sprawie pozasądowego rozwiązania sporu konsumenckiego, opłata stała lub stosunkowa od pozwu podlega obniżeniu o dwie trzecie, nie więcej jednak niż o 400 złotych.

5. W sprawach o roszczenia wynikające z art. 36-37 ustawy z 27 marca 2003 roku o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz.U. z 2017 r. poz.1073,1566),przy

⁵ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2017 r. poz.2361, 2491 oraz z 2018 r. poz. 62, 106, 138, 650, 685, 723, 864, 1000, 1075.

wartości przedmiotu sporu lub zaskarżenia wynoszącej ponad 20.000 złotych pobiera się opłatę stałą w wysokości 1.000 złotych.

6. Opłata stała lub stosunkowa w sprawach o prawa majątkowe dochodzone w postępowaniu grupowym wynosi połowę opłaty ustalonej zgodnie z ust. 1 i 2, jednak nie mniej niż 100 złotych i nie więcej niż 500 000 złotych.”;

6) po art. 14 dodaje się art. 14a w brzmieniu:

„Art. 14a. 1. W sprawie, w której powództwo zostało oddalone w trybie art. 191¹ Kodeksu postępowania cywilnego, powoda nie obciąża się kosztami sądowymi.

2. Jeżeli jednak apelacja została oddalona w trybie art. 367¹ Kodeksu postępowania cywilnego, sąd drugiej instancji obciąży powoda opłatą podstawową od pozwu i od apelacji. Jeżeli powód wniósł o zwolnienie od kosztów sądowych, sąd drugiej instancji może mu je przyznać.”;

7) w art. 15 ust. 2 otrzymuje brzmienie:

„2. Opłatę tymczasową określa się w granicach od 30 złotych do 2000 złotych, a w sprawach dochodzonych w postępowaniu grupowym od 300 złotych do 20 000 złotych.”;

8) art. 19 otrzymuje brzmienie:

„Art. 19. 1. Połowę opłaty pobiera się od:

- 1) sprzeciwu od wyroku zaocznego;
- 2) wniosku o uchylenie europejskiego nakazu zapłaty;
- 3) pozwu spełniającego przesłanki do rozpoznania w postępowaniu nakazowym;
- 4) zarzutów od nakazu zapłaty w postępowaniu nakazowym.

2. Czwartą część opłaty pobiera się od pozwu w elektronicznym postępowaniu upominawczym. W przypadku, o którym mowa w art. 505³⁷ § 2 Kodeksu postępowania cywilnego, uiszczoną opłatę od pozwu w elektronicznym postępowaniu upominawczym zalicza się na poczet opłaty od nowo wniesionego pozwu.

3. Piątą część opłaty pobiera się od:

- 1) interwencji ubocznej;
- 2) zażalenia, chyba że przepis szczególny stanowi inaczej;
- 3) wniosku o zawezwanie do próby ugodowej.”;

9) po art. 21 dodaje się art. 21a w brzmieniu:

„Art. 21a. W przypadku przekazania sprawy innemu sądowi nie przekazuje się temu sądowi pobranych w tej sprawie opłat sądowych.”;

10) w art. 22:

a) wprowadzenie otrzymuje brzmienie:

„Art. 22. Opłatę stałą w kwocie 100 złotych pobiera się od zażalenia na postanowienie w przedmiocie:”

b) pkt 4 otrzymuje brzmienie:

„4) wynagrodzenia i zwrotu kosztów poniesionych przez mediatora, biegłego, tłumacza, kuratora lub uprawnioną osobę trzecią;”;

11) art. 23 :

a) wprowadzenie otrzymuje brzmienie:

„Art. 23. Opłatę stałą w kwocie 100 złotych pobiera się od:”;

b) uchyla się pkt 3;

12) w art. 24 w ust. 1 uchyla się pkt 5;

13) po art. 25 dodaje się art. 25a i 25b w brzmieniu:

„Art. 25a. Opłatę od oświadczenia o rozszerzeniu powództwa lub o jego zmianie w sposób powodujący wzrost wartości przedmiotu sporu pobiera się w wysokości różnicy między opłatą należną od powództwa rozszerzonego lub zmienionego a opłatą należną od powództwa w pierwotnej postaci, nie niższej jednak, niż 30 złotych.

Art. 25b. 1. Opłatę stałą w kwocie 100 złotych pobiera się od wniosku o doręczenie orzeczenia albo zarządzenia z uzasadnieniem zgłoszonego w terminie tygodnia od ogłoszenia albo doręczenia tego orzeczenia albo zarządzenia.

2. W przypadku wniesienia środka zaskarżenia opłatę uiszczoną od wniosku o uzasadnienie zalicza się na poczet opłaty od środka zaskarżenia. Ewentualna nadwyżka nie podlega zwrotowi.”;

14) w art. 26 w ust. 1 uchyla się pkt 4 i 5;

15) po art. 26 dodaje się art. 26a w brzmieniu:

„Art. 26a. 1. W sprawach o:

1) ochronę praw autorskich i pokrewnych jak również dotyczących wynalazków, wzorów użytkowych, wzorów przemysłowych, znaków towarowych, oznaczeń topograficznych i topografii układów scalonych oraz o ochronę innych praw na dobrach niematerialnych, w tym europejskich praw własności intelektualnej,

2) zapobieganie i zwalczanie nieuczciwej konkurencji,
pobiera się od pozwu opłatę:

1) w wysokości określonej w art. 13 od każdego roszczenia pieniężnego,

2) stałą w kwocie 300 złotych od każdego innego roszczenia.

2. Opłatę stałą w kwocie 200 złotych pobiera się od wniosku o:

- 1) zabezpieczenie dowodów, o którym mowa w art. 80 ust. 1 pkt 1 ustawy z 4 lutego 1994 roku o prawie autorskim i prawach pokrewnych (Dz. U. z 2017 r. poz. 880, z późn. zm.),
 - 2) zobowiązanie naruszającego autorskie prawa majątkowe lub innej osoby do udzielenia informacji lub udostępnienia dokumentacji, o których mowa w art. 80 ust. 1 pkt 2 i 3 ustawy z 4 lutego 1994 roku o prawie autorskim i prawach pokrewnych (Dz. U. z 2018 r. poz. 1191.),
 - 3) zabezpieczenie dowodów, o którym mowa w art. 286¹ ust. 1 pkt 1 ustawy z 30 czerwca 2000 roku – Prawo własności przemysłowej (Dz. U. z 2017 r. poz. 776),
 - 4) zobowiązanie naruszającego patent, dodatkowe prawo ochronne lub prawo z rejestracji lub innej osoby do udzielenia informacji, o których mowa w art. 286¹ ust. 1 pkt 2 i 3 ustawy z 30 czerwca 2000 roku – Prawo własności przemysłowej (Dz. U. z 2017 r. poz. 776),
 - 5) zabezpieczenie dowodów, o którym mowa w art. 36b ust. 1 pkt 1 ustawy z 26 czerwca 2003 roku o ochronie prawnej odmian roślin (Dz. U. z 2018 r. poz. 432),
 - 6) zobowiązanie naruszającego wyłączone prawo lub innej osoby do udzielenia informacji, o którym mowa w art. 36b ust. 1 pkt 1 ustawy z 26 czerwca 2003 roku o ochronie prawnej odmian roślin (Dz. U. z 2018 r. poz. 432).”;
- 16) uchyla się art. 28;
- 17) w art. 29 wprowadzenie otrzymuje brzmienie:
„Art. 29. Opłatę stałą w kwocie 5000 złotych pobiera się od pozwu w sprawie o:”;
- 18) po art. 29 dodaje się art. 29a w brzmieniu:
„Art. 29a. 1. Opłatę stałą w kwocie 100 złotych od jednej osoby, której wniosek dotyczy, pobiera się od wniosku o wezwanie na rozprawę świadka, biegłego lub strony.
2. W przypadku konieczności zarządzenia przymusowego sprowadzenia świadka lub biegłego pobiera się dodatkowo opłatę w kwocie 200 złotych.”;
- 19) art. 32 otrzymuje brzmienie:
„Art. 32. 1. Opłatę stałą w kwocie 1 000 złotych pobiera się od odwołania od decyzji Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów, Prezesa Urzędu Regulacji Energetyki, Prezesa Urzędu Komunikacji Elektronicznej oraz Prezesa Urzędu Transportu Kolejowego, a także od apelacji, skargi kasacyjnej i skargi o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia w takiej sprawie.
2. Opłatę stałą w kwocie 500 złotych pobiera się od zażalenia na postanowienie Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów, Prezesa Urzędu Regulacji

Energetyki, Prezesa Urzędu Komunikacji Elektronicznej oraz Prezesa Urzędu Transportu Kolejowego.”;

20) po art. 32 dodaje się art. 32a w brzmieniu:

„Art. 32. 1. Opłatę stałą w kwocie 100 złotych pobiera się od odwołania od decyzji organu regulacyjnego, o którym mowa w ustawie z dnia 7 czerwca 2001 r. o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków (Dz. U z 2018 r. poz.1152) a także od apelacji, skargi kasacyjnej i skargi o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia w takiej sprawie.

2. Opłatę stałą w kwocie 50 złotych pobiera się od zażalenia na postanowienie organu regulacyjnego, o którym mowa w ustawie z dnia 7 czerwca 2001 r. o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków (Dz. U z 2018 r. poz.1152).”;

21) w art. 44 ust. 1 wprowadzenie otrzymuje brzmienie:

„1. Opłatę stałą w kwocie 100 złotych pobiera się od wniosku o:”;

22) w art. 49 ust. 1 wprowadzenie otrzymuje brzmienie:

„Art. 49. 1. Opłatę stałą w kwocie 100 złotych pobiera się od wniosku o:”;

23) art. 62 otrzymuje brzmienie:

„Art. 62. Opłatę stałą w kwocie 100 złotych pobiera się od wniosku o wykreślenie zastawu rejestrowego z rejestru zastawów.”;

24) art. 64 otrzymuje brzmienie:

„Art. 64. Opłatę stałą w kwocie 100 złotych pobiera się od wniosku o uwierzytelnienie odpisu statutu w postępowaniu rejestrowym.”;

25) art. 68 i 69 otrzymują brzmienie:

„Art. 68. Opłatę stałą w kwocie 100 złotych pobiera się od wniosku o:

- 1) udzielenie, zmianę, ograniczenie lub uchylenie zabezpieczenia roszczenia;
- 2) wydanie, zmianę, uchylenie, stwierdzenie wygaśnięcia, zmianę wykonania, ograniczenie wykonania lub zakończenie wykonania europejskiego nakazu zabezpieczenia na rachunku bankowym;
- 3) wystąpienie z wnioskiem o zażądanie informacji o rachunku bankowym, o którym mowa w rozporządzeniu powołanym w art. 1144³ § 1 Kodeksu postępowania cywilnego.

Art. 69. 1. Od wniosku o udzielenie zabezpieczenia roszczenia pieniężnego złożonego przed wniesieniem pisma wszczynającego postępowanie pobiera się czwartą część opłaty należnej od pozwu o to roszczenie.

2. Uiszczoną opłatę zalicza się na poczet opłaty od pisma wszczynającego postępowanie, jeżeli zostało wniesione w terminie przewidzianym do tego w przepisach o zabezpieczeniu. W przypadku oddalenia wniosku termin ten wynosi dwa tygodnie od doręczenia postanowienia, a jeżeli zostało wydane na posiedzeniu jawnym – od jego ogłoszenia.”;

26) art. 70 otrzymuje brzmienie:

„Art. 70. Opłatę stałą w kwocie 100 złotych pobiera sąd od wniosku o:

- 1) wezwanie dłużnika do wykonania egzekwowanej czynności w wyznaczonym terminie oraz umocowanie wierzyciela do wykonania tej czynności na koszt dłużnika, w przypadku bezskutecznego upływu wyznaczonego terminu;
- 2) ukaranie grzywną dłużnika niewykonującego obowiązku zaniechania czynności lub nieprzeszkadzania czynnościom wierzyciela;
- 3) przeprowadzenie przez sąd egzekucji czynności o charakterze niemajątkowym, której inna osoba nie może za dłużnika wykonać;
- 4) ponowne wydanie tytułu wykonawczego w zamian utraconego;
- 5) nakazanie dłużnikowi wyjawienia majątku,
- 6) nadanie klauzuli wykonalności tytułowi egzekucyjnemu, innemu niż orzeczenie sądu, ugoda sądowa, nakaz zapłaty albo ugoda zawarta przed mediatorem w wyniku prowadzenia mediacji na podstawie postanowienia sądu kierującego strony do mediacji;
- 7) nadanie klauzuli wykonalności przeciwko małżonkowi dłużnika;
- 8) nadanie klauzuli wykonalności przeciwko lub na rzecz osoby innej niż wskazana w tytule egzekucyjnym, na którą przeszły uprawnienie lub obowiązek po powstaniu tytułu lub w toku sprawy przed wydaniem tytułu;
- 9) nadanie klauzuli wykonalności przeciwko wspólnikowi ponoszącemu odpowiedzialność bez ograniczenia całym swoim majątkiem za zobowiązania spółki;
- 10) ustanowienie zarządcy nieruchomości lub innej rzeczy albo prawa, z których prowadzi się egzekucję według przepisów o egzekucji z nieruchomości;
- 11) umorzenie książeczki oszczędnościowej w związku z zajęciem wkładu, na który ją wystawiono;
- 12) wydanie zaświadczenia europejskiego tytułu egzekucyjnego;
- 13) uchylenie zaświadczenia europejskiego tytułu egzekucyjnego;

- 14) wydanie zaświadczenia o utracie lub ograniczeniu wykonalności tytułu egzekucyjnego opatrzonego zaświadczeniem europejskiego tytułu egzekucyjnego.”;
- 27) uchyla się art. 71;
- 28) w art. 77:
- a) ust. 1 i 1a otrzymują brzmienie:
- „1. Opłatę od wniosku o wydanie na podstawie akt:
- 1) poświadczanego odpisu, wypisu lub wyciągu;
 - 2) odpisu orzeczenia ze stwierdzeniem prawomocności;
 - 3) odpisu orzeczenia ze stwierdzeniem wykonalności;
 - 4) zaświadczenia
- pobiera się w kwocie 20 złotych za każde rozpoczęte 10 stron wydanego dokumentu.
- 1a. Opłatę od wniosku o wydanie na podstawie akt zapisu dźwięku albo obrazu i dźwięku z przebiegu posiedzenia pobiera się w wysokości 20 złotych za każdy wydany informatyczny nośnik danych.”;
- b) uchyla się ust. 2;
- 29) po art. 77 dodaje się art. 77a w brzmieniu:
- „Art. 77a. Nie pobiera się opłaty od pierwszego wniosku o wydanie odpisu orzeczenia kończącego postępowanie z klauzulą wykonalności, złożonego przez stronę inicjującą postępowanie.”;
- 30) art. 78 otrzymuje brzmienie:
- „Art. 78. Opłatę od wniosku o wydanie kopii dokumentu, znajdującego się w aktach sprawy, pobiera się w kwocie 20 złotych za każde rozpoczęte 20 stron wydanej kopii.”;
- 31) w art. 79:
- a) w ust. 1 w pkt 2 uchyla się lit. c i d;
- b) w ust. 1 w pkt 3 lit. b otrzymuje brzmienie:
- „b) od pozwu o separację, jeżeli zawarte w wyroku orzekającym separację dodatkowe rozstrzygnięcia wymagane przez przepisy Kodeksu rodzinnego i opiekuńczego uwzględniają zgodne wnioski stron w tym zakresie – po uprawomocnieniu się wyroku, z zastrzeżeniem art. 26 ust. 2.”;
- c) po ust. 2 dodaje się ust. 3 w brzmieniu:

- „3. Opłatę zwracaną na podstawie ust. 1 pkt 1 lit. a, b i h, pkt 2 oraz pkt 3 lit. a, c i d obniża się o kwotę równą opłacie minimalnej.”;
- 32) w art. 80:
- a) po ust. 1 dodaje się ust. 1a w brzmieniu:
- „1a. Nie zwraca się różnicy, jeżeli jest niższa, niż koszt jej zwrotu.”;
- b) uchyla się ust. 2;
- 33) po art. 80 dodaje się art. 80a w brzmieniu:
- „Art. 80a. Opłatę, o której mowa w art. 79 i 80, zwraca sąd, przed którym sprawa toczyła się w pierwszej instancji, a sąd drugiej instancji – jeżeli opłatę tę pobrał. Jeżeli opłatę pobrał notariusz, opłatę zwraca sąd, który rozpoznawał wniosek w pierwszej instancji.”;
- 34) po art. 89 dodaje się art. 89a w brzmieniu:
- „Art. 89a. 1. Tłumaczowi powołanemu przez sąd przysługuje wynagrodzenie za wykonaną pracę oraz zwrot poniesionych przez niego wydatków niezbędnych do wykonania tłumaczenia.
2. Wynagrodzenie tłumacza przysięgłego ustala się według odrębnych przepisów. Wynagrodzenie innego tłumacza ustala się stosując odpowiednio przepis art. 89 ust. 2.
3. Przepisy art. 89 ust. 4 i 4b stosuje się odpowiednio.”;
- 35) w art. 92:
- a) ust. 1 otrzymuje brzmienie:
- „1. Wynagrodzenie oraz zwrot kosztów podróży, wydatków, utraconego zarobku lub dochodu przyznaje się na wniosek świadka, osoby towarzyszącej świadkowi, o której mowa w art. 88, biegłego lub tłumacza, a także strony lub osoby trzeciej uprawnionej do otrzymania należności.”;
- b) ust. 4 otrzymuje brzmienie:
- „4. Osobę uprawnioną do otrzymania należności, o której mowa w ust. 1, poucza się o prawie i sposobie złożenia wniosku o jej przyznanie oraz o skutkach niezachowania terminu wskazanego w ust. 2.”;
- 36) art. 93 otrzymuje brzmienie:
- „Art. 93. 1. Należności, o których mowa w art. 92, ustala i przyznaje sąd albo referendarz sądowy.
- 1a. Przewodniczący może zarządzeniem w całości uwzględnić wniosek świadka o przyznanie każdej z należności, o których mowa w art. 85-88, jeżeli jego uwzględnienie nie pociągnie za sobą zobowiązania strony do uiszczenia dalszych kwot albo jeżeli

strona zgodziła się na pokrycie należności świadka w żądanej przezeń wysokości. Zarządzenie to nie podlega zaskarżeniu.

2. Przyznaną należność należy wpłacić niezwłocznie. W przypadku niemożności niezwłocznej wypłaty należność przekazuje się przekazem pocztowym lub przelewem bankowym bez obciążania osoby, której ją przyznano, opłatą pocztową lub kosztami przelewu.”;

37) po art. 93 dodaje się art. 93a w brzmieniu:

„Art. 93a. Przepisy art. 92 oraz art. 93 ust. 1 i 2 stosuje się odpowiednio do przyznawania należności mediatorowi w przypadku, o którym mowa w drugim zdaniu art. 183⁵ § 2 Kodeksu postępowania cywilnego.”;

38) w art. 102 ust. 1 otrzymuje brzmienie:

„1. Zwolnienia od kosztów sądowych może się domagać osoba fizyczna, jeżeli złoży oświadczenie, z którego wynika, że nie jest w stanie ich ponieść bez uszczerbku utrzymania koniecznego dla siebie i rodziny bądź też ich poniesienie narazi ją na taki uszczerbek.”;

39) w art. 103 dotychczasową treść oznacza się jako ust. 1 i dodaje się po nim ust. 2 i 3 w brzmieniu:

„2. Spółka handlowa powinna wykazać także, że jej wspólnicy albo akcjonariusze nie mają dostatecznych środków na zwiększenie swoich wkładów lub udzielenie spółce pożyczki.

3. Przepisu ust. 2 nie stosuje się do spółki handlowej, której jedynym wspólnikiem albo akcjonariuszem jest Skarb Państwa.”.

Art. 5. W ustawie z dnia 17 grudnia 2009 r. o dochodzeniu roszczeń w postępowaniu grupowym (Dz. U. z 2018 r. poz. 573) wprowadza się następujące zmiany:

1) art. 7 otrzymuje brzmienie:

„Art. 7. 1. Pozwanego wzywa się do wniesienia odpowiedzi na pozew niezwłocznie po ustaleniu składu grupy. Niezłożenie odpowiedzi na pozew w wyznaczonym terminie jest podstawą do wydania wyroku zaocznego tylko w przypadku, gdy pozwany nie zajął wcześniej stanowiska co do istoty sprawy.

2. Posiedzenie przygotowawcze można przeprowadzić także przed wezwaniem pozwanego do wniesienia odpowiedzi na pozew. W takim przypadku art. 205¹² § 2 Kodeksu postępowania cywilnego stosuje się tylko w zakresie dopuszczalności postępowania grupowego i składu grupy.

3. Przepis ust. 2 stosuje się odpowiednio do rygoru, o którym mowa w art. 205³ § 2 Kodeksu postępowania cywilnego.”;
- 2) w art. 8 ust. 6 otrzymuje brzmienie:
„6. Na postanowienie w przedmiocie kaucji przysługuje zażalenie do innego składu tego samego sądu.”;
- 3) w art. 10:
a) ust. 1 otrzymuje brzmienie:
„1. Po wysłuchaniu stron sąd rozstrzyga o dopuszczalności postępowania grupowego; sąd odrzuca pozew, jeżeli sprawa nie podlega rozpoznaniu w postępowaniu grupowym, a w przeciwnym przypadku wydaje postanowienie o rozpoznaniu sprawy w postępowaniu grupowym.”;
b) uchyla się ust. 1a;
- 4) art. 15 otrzymuje brzmienie:
„Art. 15. Po upływie terminu wyznaczonego w ogłoszeniu, a jeżeli zaniechano ogłoszenia – po uprawomocnieniu się postanowienia o dopuszczalności postępowania grupowego przewodniczący wyznacza pozwanemu termin do podniesienia zarzutów co do członkostwa określonych osób w grupie lub w podgrupach. Termin ten wynosi co najmniej miesiąc.”;
- 5) w art. 17 ust. 1 otrzymuje brzmienie:
„1. Po upływie terminu, o którym mowa w art. 15, sąd wydaje postanowienie co do składu grupy.”;
- 6) w art. 18 ust. 1 otrzymuje brzmienie:
„1. Na wniosek więcej niż połowy członków grupy sąd może dokonać zmiany reprezentanta grupy. Wniosek powinien wskazywać proponowanego reprezentanta grupy oraz zawierać jego oświadczenie o wyrażeniu zgody na bycie reprezentantem.”;
- 7) w art. 21 po ust. 2 dodaje się ust. 2a w brzmieniu:
„2a. Wszyscy członkowie grupy lub podgrupy mogą także zostać wymienieni, wraz z ustaleniem kwot przypadających każdemu z nich, na liście stanowiącej załącznik do wyroku. W takim przypadku w wyroku należy powołać tę listę, a sama lista nie podlega odczytaniu.”;
- 8) art. 22 otrzymuje brzmienie:
„Art. 22. Tytułem egzekucyjnym do prowadzenia egzekucji świadczenia pieniężnego przypadającego członkowi grupy lub podgrupy jest wyciąg z wyroku,

względnie z wyroku z listą członków, wskazujący w szczególności wysokość należnego mu świadczenia”.

9) w art. 24 ust. 1 otrzymuje brzmienie:

„1. W zakresie nieuregulowanym w ustawie stosuje się odpowiednio przepisy ustawy z dnia 17 listopada 1964 r. – Kodeks postępowania cywilnego, z wyłączeniem art. 7, art. 8, art. 117-124, art. 194-196, art. 204, art. 205 i art. 425-505¹⁴”.

Art. 6. 1. W sprawach wszczętych i niezakończonych do dnia wejścia w życie niniejszej ustawy zachowują moc czynności dokonane zgodnie z przepisami w dotychczasowym brzmieniu.

2. W sprawach wszczętych i niezakończonych do dnia wejścia w życie niniejszej ustawy:

- 1) do wniosków o wyłączenie sędziego złożonych do dnia wejścia w życie niniejszej ustawy art. 53¹ ustawy zmienianej w art. 1 stosuje się w dotychczasowym brzmieniu;
- 2) w postępowaniach zapoczątkowanych wniesieniem, do dnia wejścia w życie niniejszej ustawy, apelacji, zażalenia, skargi kasacyjnej i skargi na orzeczenie referendarza sądowego stosuje się przepisy zmienianych ustaw w dotychczasowym brzmieniu;
- 3) przepisy ustawy zmienianej w art. 5 oraz przepis art. 130³ § 2 ustawy zmienianej w art. 1 stosuje się w dotychczasowym brzmieniu

do czasu zakończenia postępowania w drugiej instancji lub, odpowiednio, przed Sądem Najwyższym.

3. W sprawach wszczętych i niezakończonych do dnia wejścia w życie niniejszej ustawy, które w myśl ustaw zmienianych w art. 1 i 3 niniejszej ustawy podlegałyby rozpoznaniu w postępowaniu w sprawach gospodarczych, nie stosuje się przepisów o tym postępowaniu. Właściwy do rozpoznania takiej sprawy pozostaje sąd właściwy według dotychczasowych przepisów.

4. Sprawy:

- 1) w których do dnia wejścia w życie niniejszej ustawy wydano nakaz zapłaty w postępowaniu upominawczym;
- 2) rozpoznawane w postępowaniu nakazowym, z zastrzeżeniem ust. 5;
- 3) rozpoznawane w elektronicznym postępowaniu upominawczym

do czasu zakończenia postępowania w danej instancji podlegają rozpoznaniu według przepisów w dotychczasowym brzmieniu.

5. We wszczętych i niezakończonych do dnia wejścia w życie ustawy sprawach rozpoznawanych w postępowaniu nakazowym, w których powód wniósł o wydanie nakazu zapłaty na podstawie dokumentów określonych w art. 485 § 3 ustawy zmienionej w art. 1:

- 1) przyjmuje się, że nie ma podstaw do wydania nakazu zapłaty w postępowaniu nakazowym,
- 2) nieprawomocny nakaz zapłaty sąd z urzędu uchyla w całości postanowieniem, po czym rozpoznaje sprawę w dalszym ciągu z pominięciem przepisów o postępowaniu nakazowym,
- 3) nieprawomocny wyrok, mocą którego choćby w części utrzymano w mocy nakaz zapłaty, jak również ten nakaz zapłaty w części, która podlegała rozpoznaniu, sąd pierwszej instancji z urzędu uchyla w całości postanowieniem, po czym rozpoznaje sprawę ponownie z pominięciem przepisów o postępowaniu nakazowym,
- 4) nieprawomocny wyrok, mocą którego choćby w części utrzymano w mocy nakaz zapłaty, a od którego wniesiono apelację, jak również ten nakaz zapłaty w części, która podlegała rozpoznaniu, sąd odwoławczy z urzędu uchyla w całości postanowieniem, po czym przekazuje sprawę sądowi pierwszej instancji do ponownego rozpoznania z pominięciem przepisów o postępowaniu nakazowym

– przy czym do czasu zakończenia postępowania w pierwszej instancji sprawę rozpoznaje się według przepisów w dotychczasowym brzmieniu. Postanowienia, o których mowa w pkt 2-4, mogą zostać wydane na posiedzeniu niejawnym.

6. Przepisy art. 98 § 1¹ i 1² oraz art. 103 § 3 ustawy zmienianej w art. 1 stosuje się tylko w postępowaniach wszczętych po dniu wejścia w życie niniejszej ustawy.

7. Do czasu wydania rozporządzenia, o którym mowa w art. 5¹ ustawy zmienianej w art. 1, stosuje się dotychczasowe pouczenia.

8. Sprawy o roszczenia z tytułu niezgodności towaru konsumpcyjnego z umową sprzedaży konsumenckiej rozpoznaje się w postępowaniu uproszczonym, jeżeli wartość przedmiotu umowy nie przekracza kwoty określonej w art. 505¹ § 1 ustawy zmienionej w art. 1.

9. Przepisy art. 50 § 3, art. 52 § 3 i art. 132 § 1 ustawy zmienianej w art. 1 w brzmieniu nadanym ustawą z dnia 10 lipca 2015 r. o zmianie ustawy – Kodeks cywilny, ustawy – Kodeks postępowania cywilnego oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2015 r. poz. 1311 i 1513 oraz z 2016 r. poz. 178, 394, 615 i 1358) stosuje się także w sprawach wszczętych i niezakończonych do dnia wejścia w życie tej ustawy.

Art. 7. Traci moc ustawa z dnia 24 maja 1989 r. o rozpoznawaniu przez sądy spraw gospodarczych (Dz. U. z 2016 r. poz. 723).

Art. 8. 1. Ustawa wchodzi w życie po upływie 3 miesięcy od dnia ogłoszenia, z wyjątkiem:

- 1) art. 1 pkt 5-6, 18, 21, 28, 40, 42-43, 47-54, 61, 80, 89, 111-114, 116, 118, 141-142, 143 lit a, 144, 145 lit. c, 146, 154-156, 158-161, 175 lit. b, 198, 207-209, art. 4 oraz art. 5 pkt 7 i 8 – które wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia,
- 2) art. 1 pkt 37 i art. 3 pkt 7 – które wchodzi w życie po upływie 6 miesięcy od dnia ogłoszenia,
- 3) art. 1 pkt 2 – który wchodzi w życie po upływie roku od dnia ogłoszenia.

2. Art. 1 pkt 32, 163 i 172-175 oraz art. 4 pkt 5, 8 i 31 lit. c w zakresie dotyczącym elektronicznego postępowania upominawczego, a także art. 1 pkt 186-190 wchodzi w życie po upływie 6 miesięcy od dnia ogłoszenia.